

Прэзідэнт Беларусі адзначыў дзяржўзнагародамі 74 грамадзян краіны

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Ганаровае званне «Заслужаны работнік адукацыі Рэспублікі Беларусь» прысвоена прарэктару на вучэбнай рабоце Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта Генадзеу Мацеевчу, «Заслужаны дзеяч мастацтваў Рэспублікі Беларусь» — кінарэжысёру вышэйшай катэгорыі студыі «Летапіс» Нацыянальнай кінастудыі «Беларусьфільм» Анатоліу Алаю.

Першаму намесніку старшын Гродзенскага аблвыканкама Васілю Сцяпуру прысвоена ганаровае званне заслужанага работніка сельскай гаспадаркі, дырэктару ААТ «Аўтапарк № 4» Міхаліу Мішуту — заслужанага работніка транспарту, першаму намесніку старшын Спартыўнага камітэта Узброеных Сіл Беларусі Уладзіславу Рашчупкіну — заслужанага трэнера Рэспублікі Беларусь.

Акрамя таго, аб’яўлена Падыяжа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь супрацоўніка Камітэта дзяржаўнага кантролю Аксане Белавец, Алесю Дзяню Януву, Вялянцэ Зызоўкінай, Алене Масуронскай і Ігару Пракапенку за вялікі асабісты ўклад у прадухіленне і спе-

Што найважней: праблема карупцыі ці захаванне інтэлектуальных рэсурсаў?

Паважаная рэдакцыя! З цікаўнасцю прачытаў артыкул Я. Радзіню і А. Мельніквача аб праблемах цэнтралізаванага тэсціравання на ўступных экзаменах у ВНУ. На мой погляд, пытанні, якія ўзняюцца, датычацца найважнейшых бакоў жыцця не толькі саміх ВНУ, але і ўсёй краіны ўвогуле, яе эканамічнага дабрабыту. З іншага боку, нельга не пагадзіцца з антыкарупцыйнымі пафасам і апанентаў А. Чарняк і Ж. Чарняк (глядзі «Звязду» за 14 мая). На мой погляд, галоўная праблема заключаецца ў тым, што для складаных пытанняў не існуе простых рашэнняў. І ў дадзеным выпадку, вырашаючы праблему карупцыі, мы пазбаўляем краіну ў будучыні тых чалавечых рэсурсаў, без якіх яна рызыкуе апынуцца на абчыне сусветнай эканомікі, паколькі іншых рэсурсаў у нас практычна няма. А для «эканомікі ведаў» яны проста неабходныя.

Таму, я лічу, што трэба вызначыць тых спецыяльнасці і тых ВНУ, дзе фарміруюцца гэтыя інтэлекту-

Во даюць!

Раскоша ў госці да нас. Не да ўсіх, вядома ж…

З 21 па 24 мая ў Мінску ў Нацыянальным выставачным цэнтры «Белэкс» будзе праходзіць першая міжнародная выстаўка раскошы. Яй аб’яцуюць арганізатары, на ёй будуць прадстаўлены ключавыя ігракі рынку раскошы ўласна як Беларусі, так і кампаніі, што працуюць на міжнародным узроўні. Дарчы, многія з іх вырашлі захаваць свой інвоніта да самага пачатку марапрыемства, ёсць прыгаві і ў тым, што ж дакладна будзе прадстаўлена на выстаўцы.

З улікам інтарэсаў мэтавай аўдыторыі (трэба разумець, дзелавых і замочных людзей), яе праца будзе арганізавана з 12 да 22 гадзін. У першы дзень — сёння — выстаўка адкрыецца гала-прадстаўленнем ў 18 гадзін. Дарчы, кошт білетаў адпавядае спецыфічным марапрыемства: у першы дзень за іх трэба будзе выкласці па 50 тысяч рублёў, у наступныя — па 20 тысяч рублёў.

ненне эканамічных правапарушэнняў, узорнае выкананне службовых абавязкаў.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў вялікі асабісты ўклад у падрыхтоўку высокакваліфікаваных спецыялістаў эканамічнага профілю, шматгадоваю плённую навукова-педагагічную дзейнасць работнікаў БДЭУ — загадчыка кафедры эканамічнай тэорыі і гісторыі эканамічных вучэнняў Аляксандра Бондара і загадчыка кафедры сусветнай эканомікі Галіны Шармоўскай.

Падыяжа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб’яўлена старшын камітэта ветэранаў ваіны — намесніку старшын Рэспубліканскага савета Беларускага грамадскага аб’яднання ветэранаў Міхаліу Самонаву за шматгадоваю плённую работу, вялікі асабісты ўклад у героіка-патрыятычнае выхаванне моладзі, дапамогу ў вырашэнні сацыяльных пытанняў вэтэранаў, а таксама галоўнаму канструктару Інстытута Белдзяржпраект Мікалаю Герасімічу за шматгадоваю плённую работу, значны асабісты ўклад у развіццё будаўнічага комплексу рэспублікі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Палеміка

альных рэсурсуі, і стварыць адпаведныя ўмовы. Хочучы яны адбіраць для сябе студэнтаў па выніках экзамену — калі ласка, няхай прадводзяць ўласныя экзамены. Хочучы праводзіць экзамены ў першым патоку — таксама ніякіх праблем. Натуральна, такія спецыяльнасці будзе не так ужо і шмат, таму прыемн на іх можа ажыццяўляцца пад больш пільным кантролем. Нават калі тхосці выкладоў і стане студэнтам, то усё роўна няўрад ці ў яго атрымаецца доўга вучыцца. А калі за яго будучь пастаўна хадзіць, то гэта хутка стане вядома. Пры вызначэнні такіх спецыяльнасцяў трэба, у першую чаргу, арыентавацца на патрэбы Парка высокіх тэхналогій. Паколькі любіа матэматык — патэнцыяльны праграміст, то для іх падрыхтоўкі павінны быць створаны адпаведныя ўмовы. І губляюць людзей, якія з матэматыкай на «ты», проста недапушчальна.

Уладзімір ГУЛІН (gulin@tut.by).

АРХІВЫ ГАРАЦЬ. ПЕНСІЙНЫЯ ЗВЕСТКІ… ВЯРТАЮЦЦА?

Больш за 70 тысяч жыхароў і нязначная адлегласць ад сталіцы — нават пры ўсім жаданні назваць «глыбінкай» Пухавіцкі раён цяжка. Напэўна, адсюль і парэаліўная невялікая колькасць скаргаў на парашынні працоўнага заканадаўства. І тым не менш давалося пераканачна яшчэ раз: па-сапраўднаму няпроста пытанні ўзнікаюць заўсёды. Як атрымаць разлік пасля выканання работы па дагавору падряду, уваходзяць або не ў працоўны час планёркі, ці павінен плаціць штраф вадзіцель, якого накіравалі ў райс без тэхгаляду, урэшце, як можна змяніць нулявы пенсійны каэфіцыент, калі за пэўны «адэззак» работы не захаваліся архіўныя звесткі аб зарплатах — гаворка аб усім гэтым і іншым ішла падчас «выязнойнай прыёмнай» Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

«ДАТЭРМІНОВАЛЯ» ПЛАНЁРКА З ПАЦЯВРЯДЖЭННЕМ
Даволі шкадвая сітуацыя. У арганізацыі афіцыйны працоўны дзень пачынаецца ў восем, а вытворчая планёрка — у сем гадзін раніцы. Ці павінны аплачваць час правядзення планёркі?
— Рэжым працоўнага часу вызначаецца ў працоўным дагаворы ці ў правлах унутранага працоўнага распарадку і адлюстроўваецца ў табелі ўліку працоўнага часу, — адзначае намеснік дырэктара Дэпартамента дзяржінспекцыі працы Ірына Шыльева. — Адпаведна, калі кіраўнік запірашае на «датэрміноваю» планёрку, гэта павінна быць дакументальна зарэгісавана, а сам час планёркі — аплачвацца. Калі ж планёрка нідзе не фіксуецца, то прыходзіць на яе ці не — ужо выбар работніка.

КРОПКУ СТАВІЦЬ КІРАЎНІК
Спэшыленне ці працяг кантракта — праблема актуальная паўсюль. Адзін з прыкладаў. Жанчына, якой вызначылі ІІІ групу інваліднасці, працягвае працаваць. Аднак тэрмін кантракта заканчваецца 31 мая, і, як высветлілася, падлісваць новы нікто не збіраецца. Ці мае тут рацыю наймальнік?
— Паводле нашага заканадаўства, пасля заканчэння тэрміну кантракта наймальнік мае поўнае права працягнуць ці не працягнуць яго выключна на ўласным меркаванні і да таго ж без якіх-небудзь тлумачэнняў, — запэўвае Ірына Шыльева. — Прычым у дадзеным выпадку група інваліднасці якой-небудзь «літгот» не дае.

ТРЫ ГАДЫ НА СПРЭЧ
Чалавек падпісаў дагавор падряду на аздабленне вытворчых памішкаванню і выканану сваю работу. Прэзэнціў з боку заказчыка тут няма. Але няма… і разліку.
— Трэба мець на ўвазе, што дзейнасць па грамадзянска-прававых дагаворах не «папладае» пад Працоўны кодэкс, таму ўсе пытанні нявыяслены ўзнагароджанню ў дадзеным выпадку трэба вырашаць толькі ў гаспадарчых судах, — распавядае Ірына Шыльева. — Прычым звартацца ў суд тут можна на працягу трох гадоў, а пры звароце неабходна прадставіць сам дагавор і акт выканання работ.

ЛІКВІДАЦЫЯ ВЫБІРАЕ САМ
Чым бліжэй лета — тым больш пытанню наконт адпачынкаў. І, у прыватнасці, ці павінен быць улічыць наймальнік пажаданні наконт часу прадстаўлення працоўнага водрыску ліквідатара катастрофы на Чарнобыльскай АЭС?
— Паводле артыкула 168 Працоўнага кодэкса, наймальнік абавязаны прадаставіць водрук у летні або іншы зручны час грамадзянам, якія

Твае працы

Твае працы

Твае працы

Твае працы

Твае працы

намеснік старшынні Камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінскага аблвыканкама Алена Кузьміна. — Сапраўды, былых вязняў у гэтым спісе няма. Прычым меншы, у параўнанні са сталіцай, пералік тлумачыцца наступным — матэрыяльная дапамога выдзяляецца за мясцовых бюджэтаў, а магчымасці мясцовых бюджэтаў у кожным рэгіёне розныя. І падобную акалічэнасць трэба лчыць аб’ектыўнай — часам зусім не адпюлькаяя дапамога ветэранам аказаецца нават у двух суседніх сельсаветах аднаго і таго ж раёна.

ЎЛГОТА ЁСЦА. АДНАК ПА НОРМЕ

Ці не самай папулярнай тэмай апошняга года застаюцца лгьоты. Ці датычацца скідкі па аплаце ацяплення інваліды І групы, які жыве асобна ад працаздольных дзяцей? І калі так, то чаму лгьота распаўсюджваецца не на ўсю жылковую? Між тым, сітуацыя ў наш краіва. Калі інвалід І групы жыве асобна ад працаздольных дзяцей і вядзе з імі розныя гаспадаркі, то права на лгьоты па аплаце ацяплення ў яго захаваўся. Аднак распаўсюджваецца гэта лгьота не на ўсю, а толькі на нармаваную агульную метраўжыллошчу — 20 квадратных метраў. Адпаведна, 50-працэнтнай скідкі па аплаце за ацяпленне астатніх метраў кватэры цяпер няма.

ПРАПІСКА ПЕРАШКОДЫ НЕ БЫВАЕ

Не меншая цікавасць сёлета — да адраснай сацыяльнай дапамогі. Скажам, ці можа разлічвацца на яе сям’я з чатырох чалавек, дзе жонка даглядае маленых дзяцей, а муж не працэ і навучанецца на платанай аснове? Зрэшты, адкаж тут адназначны. Калі муж вучыцца за ўласныя сродкі, то адрасную падтрымку на сям’ю не прызначаць.

І яшчэ выпадак. Муж і дзеці праісаняы ў Пухавіцкім раёне, а жонка — у Гомелі. Куды такая сям’я можа звярнуцца па адрасную падтрымку?
— Варта адразу запэўваць, што гэта праблема — цалкам вырашаленая. Жонка разам з іншымі членамі сям’і мае права звярнуцца па падтрымку па месцы фактычнага пражывання, у Пухавіцкім раёне. Праўда, пры гэтым сацыяльныя службы раёна абавязкова высветляць, ці не рабіўся падобны зварот адначасова ў Гомелі.

ЯК ПАЗБАВІЦЦА НУЛЯ?

У арганізацыі, дзе працаваў чалавек, некуды зніклі ведамасці на выплату зарплаты за 1993—1994 гады. Калі прыйдзецца выходзіць на пенсію, заробкі за «отрачаны» адрэзак улічэцца за нуль. А ў сваю чаргу гэта прывядзе да змяшчэння «пенсійнага» каэфіцыента ў цэлым.

— Паколькі страта дакументаў адбылася не па віне работніка, па аднаўленне звестак аб заробках можна звярнуцца ў суд, — запэўвае Алена Кузьміна. — Прычым трэба падкрэсліць: зарэз аднавіць інфармацыю для разліку каэфіцыента магчыма па нейкіх усюсоных доказах (звестак аб выніках прафасюных ці партыйных усюнаў, ранейшых разліковых ліст-каў і г.д.), па паказаннях сведкаў ці нават па сярэдняй зарплате работнікаў пэўных прафесій і пасад у той жа перыяд.

Сяргей ГРЫБ, Пухавіцкі раён.
АПЕРАЦЫЯ «СЕРТЫФІКАЦЫЯ»
Няўдалай аказалася спроба сталічнага аферыста завалоўваць 30 тысячамі долараў у даверлівага бізнесмена. Паводле звестак Генеральнай пракуратуры, прайдзісвёт нейкім чынам даведасўся, што адной фірме неабходна вырашыць праблему з сертыфікацыяй тэлефонных апаратаў. Аферыст амаль 2 тыдні пераконваў прадстаўніка таварыства з дадатковай адказнасцю, што зрабіць гэта можна толькі карупцыйным шляхам. У прыватнасці, ён прапаноўваў даць хабар у агульным памеры 30 тысяч долараў службовым асобам Міністэрства працы і Беларызстатзацыі, а таксама РУП «Інфармрасуэцыя». Сам ён пагадзіўся быць пасрэднікам у гэтай карупцыйнай справе. Хоць, пасля таго, як маляра затрымалі з грашыма, высветлілася, што ён не меў магчымасці і нават не збіраўся вырашаць «сертыфікацыйны праблему» фірмы, а проста хацеў такім чынам разбагацець на 30 тысяч долараў. Суда прыгаварыў прайдзісвёта за 5 гадоў пазбаўлення волі з канфіскацыяй маёмасці.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

У суд Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці наступіла заява аб аб’яўленні памерлых **ПЯТ-РУЧЫКА Анатоля Якаўлевіча**, 7 чэрвеня 1963 года нараджэння, апошняе месца жыхарства — в. Пяскі-ІІ Кобрынскага раёна, які ў 2001 годзе пайшоў з дому і з таго часу звестак аб ім няма. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра А. Я. Пятручыка, паведаміць іх суду Кобрынскага раёна Брэсцкай вобласці на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб’явы.

«ДАТРОЙТ» ЦІ «ПІТСБУРГ»?
У фінале самага ганаровага клубнага турніру свету па хакі Кубак Стэнлі з’яўляюць «Дэтройт Рэд Уінгс» і «Пітсбург Пінгвінс». Дзякуючы перамозе ў рэгулярным чэмпіянаце, у фінальнай серыі перавага свайго лёду будзе на баку «Дэтройта». Першы матч пацнецца ў ноч з 24 на 25 мая. «Дэтройт» з’яўляецца

…сярэдняя зарплата можа вырасці да 550 долараў…

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Гаворачы пра далейшыя планы, Андрэй Харкавец падкрэсліў, што ў 2010 годзе мяркуецца адміністра збор у рэспубліканскі фонд падтрымкі вытворцаў сельскагаспадарчай прадукцыі харчавання і аграрнай навуцы, а таксама адміністра мясцовыя мэтавыя зборы з прыбытку, што збіраюцца па стацыі 3 працэнты. Такія меры дазволіць знізіць падатковую нагрукку ў 2010 годзе таксама на 1,2 працэнтнага пункта. Паводле ж ашкіні Мінска-номікі, зніжэнне падатковай нагруккі на 1 працэнтны пункт прыводзіць да росту ВУП на 0,6 працэнта. Такім чынам, эканамічны эффект ад прапануемых мераў за 2 гады — прырост ВУП на 1,5 працэнта. Як удакладніў Андрэй Харкавец, падатковая нагрукка на эканоміку знізіцца з 30,9 працэнта ВУП (без ўліку фонду сацыяльнай абароны насельніцтва) у 2006 годзе да 24,8 працэнта ВУП у 2010 годзе, гэта значыць на 6 працэнтаў.

У наступным годзе бюджэт захавае сацыяльную накіраванасць, адзначыў Андрэй Харкавец. Доля сацыяльных расходаў у структуры бюджэту ўзрасць з 61 працэнта ў 2008 годзе да 64 працэнтаў у наступным. «Зарплата работнікаў бюджэтнай сферы ў 2009 годзе будзе працягваць расці ў рэальным выражэнні. Яе сярэднямесячны памер на канец 2009 года складзе 1 мільён 170 тысяч рублёў (у эквіваленце 550 долараў)», — паведаміў першы намеснік міністра фінансаў. Сярэдняя ж зарплата работнікаў бюджэтнай сферы да канца 2010 года заплаванана на ўзроўні 700 долараў. Адначасова, запўняўні Андрэй Харкавец, будзе забяспечаны адпаведны рост пенсій, стыпендыі, дзяржаўных дапамог і іншых выплат сацыяльнага характару.

Праект бюджэту Беларусі на 2009 год распрацаваны з дэфіцытам у 1,1 працэнта да ВУП. Даходы кансалідаванага бюджэту без ўліку мэтавых бюджэтных фондаў ацэньваюцца ў 49,8 трлн рублёў, расходи — ў 51,6 трлн, дэфіцыт бюджэту складзе 1,8 трлн рублёў. Фінансаванне дэфіцыту, паводле слоў Андрэя Харкаўца, плануецца ажыццявіць за кошт астачы сродкаў бюджэту, якія ўтворацца на канец гэтага года, а таксама за кошт прыцягнення знешніх і ўнутраных пазык.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Абзац

■ З мінскіх могілак прыбярэць старыя дрэвы, паведаміў падчас «прамой лініі» начальнік упраўлення камунальнай гаспадаркі Мінгарвыканкама Мікалай Дзірук. Па яго словах, нядаўна была заключана дамова з групай альянцістаў, якія на працягу года прыбярэць з могілак аварыійна-небяспечныя дрэвы. Такая праца праведзеная ўжо на Чыгоўскай і Кальварыйскіх могілках.

■ З гасцінцы «Ўтульнасць» у Гомелі эвакуавалі 120 чалавек. На першым паверсе ў адным з нумароў адбыўся пажар, у выніку знішчана маёмасць пакоя, зкопчаны сцены калідора паверха. Супрацоўнікі МНС эвакуавалі пастаяльцаў і персанал. Кругомяра прычына пажару — кароткае замыканне ў тэлевізары і яго выбух. Двое мужчын, якія знаходзіліся ў пакоі, не пацярпелі.

■ У лужскім РАЙМЭС узбуджана крымінальная справа па артыкуле КК, які рэдка прымяняецца — «Змушэнне да выканання абавязальстваў пад пагрозай гвалту». Дырэктар прыватнага ўнітарнага прадпрыемства з Валожына разам з ваеннаслужачым-прапаршчыкам і двума невядомымі, пагражаючы паліўчымым ружом і прымяняючы сілу, патрабавалі ад 44-гадовай жыхаркі вёскі Пачэвічы лужскага раёна вярнуць \$900, якія яна падманным шляхам атрымала ад жонкі праімральніка. Калі пагрозы не падзейнічалі, жанчыну сілай пасадзілі ў машыну і вывезлі ў Валожынскі раён. Там яе адпусцілі ў надзеі на вяртанне грошай. Аднак жанчына звярнулася ў міліцыю. Зламніснікам пагражае ад 3 да 10 гадоў пазбаўлення волі.

■ Учора ў адну з балёнкі Гомеля з ампутацыяй пальцаў рук быў дастаўлены гараджанін. Траўму ён атрымаў, збіраючы ручную дыстанцыйную гранату ў падвале пяціпавярховка па вуліцы Прывацкальнай абласнога цэнтра. Пры правярцы там жа былі выяўлены запасы патронаў да сучаснай зброі, гранаты РГД і пісталет. Група размініравання абяшходзіла боепрыпасы.

■ Успышка сальманалёзу зафіксаваная ў Эстоніі. Прыкметы кішчанай інфекцыі выяўляюцца ў выхаванцаў дзіцячага садка пад Талінам, дзе захварэлі 17 малых і 4 дарослых. Па даных эстонскіх экспертаў, крыніцай заражэння стала курныя мяса, якое вырабляецца літоўскай фірмай AS Maagi. Ветэрынарна-харчовы дэпартамент краіны накіраваў папярэджанне астатнім краінам Еўрасаюза аб небяспечнасці.

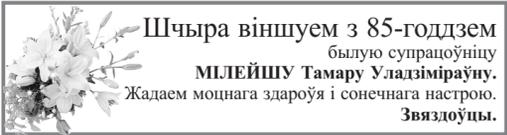
■ Рэгулярны набор тэкставых паведамленняў, рассылка СМС і электроннай пошты можа пачацца ў годзе болей, чым курэнне марыхуаны. Такую выснову зробіў псіхолог, якія працэвалі тэсціраванне некалькіх соцень чалавек. Высветлілася, што пералічаныя вышэй заняты садзейнічаюць часовай страце каэфіцыента на велічыню да 10 пунктаў. Ужыванне марыхуаны выклікае зніжэнне IQ на чатыры пункты. Гэтая з’ява, якую вывучаюць брытанскія даследчыкі, атрымала назву інфармацыя. Праблема ў асноўным мужчынска, прыступ інфармані характарызуецца адсутнасцю канцэнтрацыі ўвагі, якая замашчаецца пераходам мозгу ў стан пастаяннай гатоўнасці да абмену інфармацыяй. Па словах вучоных, пастаянная патрэбнасць у выкарыстанні электронных сродкаў сувязі можа прывесці да сур’ёзных сацыяльных наступстваў.

Поўны абзац

■ На спаборніцтвах па лёгкай атлетыцы ў амерыканскім горадзе Прова адзін з коп’екідальнікаў выпадкова трапіў у нагу фотакарэспандэнта, які зняў момант атргнення і тут жа зрабіў здымак сваёй нагі з кап’ём, што тычыць з яе. Спартыўны срабд трапіў у нагу крыху ніжэй за калена і выйшаў з другога боку канечніцы. Большая частка кап’я была адрэзаная на стадыёне, а астатнюю дасталі ў балёнкі. Пасля гэтага пацярпеламу наклілі 13 швоў. На пытанне, навошта ён здзімаў нагу ў час ранення, фатограф адзначыў: іншарэдактар абавязкова пацкавіўся б прычынай адсутнасці такога кадра. 33-гадовы фотакарэспандэнт у мінулым праходзіў ваенную службу ў марской пяхоце і на працягу шасці месяцаў служыў у Афганістане.

■ У Екацярнбургу таксістам забаранілі слухаць шансон. У ходзе сацыяльнага апытання высветлілася, што блатная музыка раздражняе некаторых пасажыраў таксі, і кіраўніцтва кампаніі вырашыла раздаць кожнаму вадзіцелю дыскі з музыкай, якая, як мяркуецца, павінна падабацца людзям. Цяпер у гарадскіх таксі будучь гучаць класіка, песні Уладзіміра Высоцкага і рэтрахты. Кіраўніцтва таксапарка таксама прымыслюа вадзіцелю наведваць трэнінгі па этыкетцы і курсы англійскай мовы. Таксісты павінны мыць свае аўтамабілі двойчы на дзень і адчыняць дзверы пасажырам. Акрамя гэтага, вадзіцелям забаранілі карыстацца рэзкай парфумай і надакучаць пасажырам размовамі і скаргамі на жыццё. Для кантролю за захаваннем новых правілаў у салонах устаноўлены відэакамеры, а па маршрутах пусцілі «падстаўных» кліентаў.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

НОВОШТА РАБОЧАМУ ПАСТУХ?

Сельгаскааператыву «Крышчылавічы» Ганцавіцкага раёна застаўся без электрапастуха. Украў яго з выгану свой жа рабочы. Апарат у мужчыны забралі, а вась для чаго ён быў патрэбён, міліцыя так і не даведалася.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

дзясціразовым удадальнікам Кубка Стэнлі, «Пітсбург» — двухразовым. У цяперашнім рэгулярным чэмпіянаце сапернікі не сустракаліся.

«ЗАЛАТАЯ» ВАДА МІЛАНА

Беларускія канайсты і байдарачнікі заваявалі на чэмпіянаце Еўропы ў італьянскім Мілане 7 медалёў (4 залатыя, 1 сярэбраны і 2 бронзавыя) і 1 алімпійскую ліцэнзію. Залатыя ўзнагароды на рахунку з’яўляюць каноз-двойкі на 1000 метраў (браты Аляксандр і Андрэй Бадановічы), каноз-чацвёркі на 1000 м (Дзмітрый Рабчанка, Дзмітрый Ваіцшыч, Канстанцін Шчарбак, Аляксандр Валдзічкі), байдаркі-двойкі на 200 метраў (Раман Петрушэнка, Вадзім Махнеў) і байдаркі-чацвёркі на 200 метраў (Раман Петрушэнка, Вадзім Махнеў, Дзясін Турчын, Руслан Бячан). «Срэбра» на дыстанцыі 200 метраў нашай камандзе прынесь канайст-адзіночнік Дзмітрый Ваіцшыч. Бронзавыя медалі здабылі байдарка-чацвёрка на 500 метрах (Раман Петрушэнка, Аляксей Агбалмасяў, Артур Літвінчук, Вадзім Махнеў) і каноз-чацвёркі на 200 метраў (Дзмітрый Рабчанка, Аляксандр Жукоўскі, Аляксандр і Андрэй Бадановічы). Алімпійская ліцэнзія на каноз-адзіночнік на 500 метрах у актыве Аляксандра Жукоўскага, які заняў 5-е месца.

ВІНТОЎКА НЕ ПАДВАІЛА МАРТЫНАВА

Беларус Сяргей Мартынаў выйграў тэці этап Кубка свету на страэльце з вінтоўкі на дыстанцыі 500 метраў са стану лежачы. Спаборніцтвы праходзяць у Мюнхене.

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости». При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

1) Копии платежных поручений о внесении задатка, 4-х базовых величин за подачу заявления на расчетный счет 301200006896 в фил. 426 АСБ «Беларусбанк», код 199, УНП 590727594 получателя – ГП «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.

Юридическое лицо: Доверенность, данноею представителю юридического лица (копии сучлачев, когда данным юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов.

Физическое лицо: Паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность.

2) Платеж за объект осуществляется единовременно по безналичному расчету в расчетных билетах Национального банка РБ или в иностранной валюте по курсу НБ РБ на день оплаты в течение 10-ти рабочих дней со дня принятия решения горисполкома о предоставлении земельного участка.

3) В случае победы на аукционе заявитель обязан оплатить вознаграждение организаторам аукциона в размере 4% от начальной цены продажи и 5% от суммы превышения продажной цены над начальной.

4) Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектами.

5) Аукционные тор

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБОРШЧЫКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

21 мая
2008 г.
№ 19 (122)

СЕЛЬСАВЕТ З ГЛЫБІНКІ: ГРОШЫ ПА КАПЕЙЦЫ

Усе сельсаветы Драгічынскага раёна — датацыйныя. Але бюджэт у кожнага свой. І залежыць ён ад таго, як і колькі грошай можа зарабіць мясцовы выканкам. Законскаму сельсавету ў гэтым сэнсе сёлета пашанцавала. Па выніках мінулага года ён стаў пераможцам абласнога агляду-конкурсу на лепшае добраўпарадкаванне тэрыторыі. Прэмія склала 17,5 мільёна рублёў.

— Гэтай вясной навялі парадка на ўсіх шасці могілках, — расказвае старшыня сельсавета Сцяпан Важынскі. — Каб вывесці смецце з тэрыторыі вакол могілак, спатрэбілася дваццаць рэйсаў МАЗа, і адпаведна, немалыя грошы. І ўсё ж прэмія паспрыяла правядзенню добрага «кавалка» работ па добраўпарадкаванні населеных пунктаў. Іх у сельсавете дзесяць, пражывае на тэрыторыі 2380 чалавек.

Паднавілі дзе-нідзе агароджы, паляпшылі дарогі, упарадкавалі мясцовасць вакол звалка. Праўда, з пунктамі складзіравання бытавых адходаў атрымліваецца не так гладка, як было задумана спачатку. Фармальна іх перадалі на баланс ЖКГ. Але ў камунальнай не хапае тэхнікі і рэсурсаў, каб падтрымліваць звалкі ва ўсім раёне ў належным стане. І ў рэшце рэшт, за іх выгляд і санітарны стан усё роўна адказвае сельсавет. Прасцей кажучы, калі нехта не давязе смецце да ўласна звалкі, параскаіда яго навокал, санітарная служба штраф накладвае на кіраўніка сельвыканкама. Сітуацыі даходзяць да анекдатычных. Напрыклад, нельга заплаціць гаспадарцы за бульдозер, які правялі і ўтрамбавалі звалку, бо наступствам можа быць... абвінавачванне ў намятыванні расходу дадзенага сродкаў. Такім чынам, калі не прыбрана — аштрафуюць, але, калі і прыбярэш, рызыкуеш нарвацца на непрыемнасці. Зусім як у «Пінскай шляхце» Дуліна-Марцінкевіча.

Але гэта, можна сказаць, амаль лірычнае адступленне на тэму аднаго з нюансаў работы мясцовай улады, якіх у штодзённым жыцці багата. Зараз старшыня Савета са сваім маленькім калектывам прыкладваюць лічы бюджэту на наступны год. Прэмія не прадбачыцца, заробляць сродкі трэба сваімі сіламі.

— Нярэдка даводзіцца чуць ад калега, што крыніцай даходу можа быць рэгістрацыя аб'ектаў агракультурызму, — разважае Сцяпан Важынскі. — Усе тры аграсядзібы раёна знаходзяцца на тэрыторыі нашага сельсавета. За іх рэгістрацыю мы атрымалі 35 тысяч рублёў. Невялікі даход маем ад збору малака ад насельніцтва.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

НА СВАЕ ВОЧЫ

СУСТРЭЦЬ ТУРЫСТА, ЯК ДАРАГОГА СВАЯКА

У госці да Атарыя Лалуа мы завіталі ў будны дзень, калі не бывае турыстаў, таму на двары нас сустраў толькі сам гаспадар і яго чатырохногія гадванцы — сабака Люся і кошка Ліза. Яны ж саставілі нам кампанію падчас экскурсіі па сядзібе. З жыўнасці ў гаспадарцы Лалуа ёсць яшчэ куры. Раней былі і парсочкі, але з узростам Атарыю Давідавічу і яго жонцы стала цяжка іх даглядаць. Па гэтай жа прычыне тасцей (турыстаў) сям'я Лалуа запрашае толькі на выхадныя, калі прыязджаюць дапамагаць сын з нявесткай і ўнучкай.

Атарыя Давідавіч — адзін з піянераў развіцця сельскага турызму ў Беларусі. Разам з некалькімі энтузіястамі-аднадумцамі ён удзельнічаў у стварэнні грамадскага аб'яднання «Агракультурызм», вызджаў ва Украіну пераймаць вопыт.

— У іх гэты від адпачынку называецца «зялёны турызм», — угадвае гаспадар. — Мы там шмат дзе пабывалі, шмат чаго пабачылі. Многае спадабалася, хоць я тады яшчэ слаба ўяўляў, які гэта ўсё можна перанесці на нашу беларускую глебу. З тамі там праводзілі заняткі спецыялісты з Аўстрыі, Італіі.

У вёсцы Панізоўе Лагойскага раёна Атарыя Давідавіч жыў ужо 10 гадоў. Сам ён родам з Грузіі, але падчас вучобы ў Гродзенскім сельскагаспадарчым інстытуце сустраў сваю будучую жонку Алену Уладзіміраўну, ды так і застаўся ў Беларусі. Пра тое, каб арганізаваць сельскую сядзібу, Атарыя Давідавіч пачаў сур'ёзна падумваць пасля таго, як з-за праблем са здароўем быў вымушаны пайсці на пенсію (прынамсі, з пасадзі старшыні калгаса). Новы фронт работ аказаўся значна менш затратным у эмацыянальна-псіхалагічным плане, аднак сілаў і часу ад гаспадара патрабавалі не менш. Першыя турысты з'явіліся ў сядзібе «Лалуа» ў 2004 годзе. З таго часу тут пабывалі госці з самых розных і аддаленых куткоў свету (амерыканцы, аўстралійцы, італьянцы, японцы, галандцы, немцы, англічане, прыбалты, расіяне). Не грэбуць імя адпачынкам са сельскім каларытам і нашы сусайчынікі — рэгулярна ладзяць у Атарыя Давідавіча карпаратыўныя свя-

Атарыя Лалуа з жонкай Аленай Уладзіміраўнай.

Фота Марыя Жыльнскі.

ты і сямейныя выезды. Прырода тут чудодная. Лес, рэчка ля хаты, крыніца. Хмызняк, што раней рос уздоўж берага, гаспадар выкарачваў, пасадзіў дрэўцы, пачысціў крынічку. Цяпер можна з асаладзі напіцца жывой вады, пасядзець на беражку з вудай. На двары сядзібы Атарыя Давідавіч выкапаў невялікую сажалку, дзе летам разводзіць карасёў. Тут жа — драўняны зруб, куды гаспадар запускае прызначаную для жоўка рыбу. «Калі гатаваць юшку з рыбы, што захоўвалася ў халадзільніку, смак у стравы будзе зусім не такі, як трэба, — тлумачыць гаспадар. — А так рыба застаецца жывой, пакуль не спатрэбіцца». Побач з сажалкай ён збіраецца паставіць стол з тэнатам і крэслы, каб было прыемна адпачываць у цяньку ля вады. Калі прыязджаюць турысты, выключае фантанчык.

Сёння гасцявая сядзіба «Лалуа» — гэта двухпавярховы катэдж, на першым паверсе якога размяшчаюцца тры «зімовыя» пакоі (з ацяпленнем), камінная зала, руская печка, кухня і лазня. На другім — два летнія пакоі і... адрына. (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ПРЫГОЖА ЖЫЦЬ НЕ ЗАБАРОНІШ

Яшчэ дзесятак гадоў таму Нэлі Ціханяўна і Іван Мітрафанавіч Бутавы былі заўзятымі гараджанамі. Аднак бліжэй да пенсіі вырашылі памяняць загаваныя цэнтр Магілёва на экалогію прыгараднай вёскі Таранава, і не прагадалі.

— Безумоўна, працэс пераезду не быў лёгкім, — прызначае гаспадыня сядзібы. — Мы доўга будаваліся, але цяпер выдатна жывём на пенсіі. Раніцай Нэлі Ціханяўна выходзіць на двор, дыхае чыстым паветрам і задаволена аглядае кветкавыя клумбы. Цвітуць садовыя дрэвы, на іх фоне выдатна глядзіцца хвойныя. Белая лава стаіць у цені дрэва каля невялікага вадаёма з фантанам. Якраз гэты фантан са скульптурай клочынка са збанам больш за ўсё ўравае гасцей, якім дэманструюць сядзібу Бутавых.

— А чым выдаліце дзымухаўцы з газона? — пытаецца цікаўная людзі. — Выдзіраем рукамі: іншага эфектыўнага спосабу яшчэ не прыдумалі, — адказваюць гаспадары.

Спачатку ўся зямля Бутавых была разарана пад бульбу, але потым Іван Мітрафанавіч падлічыў, што больш выгадна яе набываць. Таму цяпер пасярод газона ёсць толькі невялікі кавалачек зямлі, дзе вырошчваюцца зеляніна і гародніна. Грады такія акуратныя, што гэта «празаічная» частка падворка зусім не псуе агульны выгляд.

Прычым прафесійныя дызайнеры Бутавы ніколі не запрашалі: усё пакрысе рабілі самастойна і ўпрыгожвалі тэрыторыю на свой густ. У алтындзі для пікніка — старадаўняя сляянскія рэчы. На галінах сухога дрэва — гарлачкі і посуд. Дваровыя скульптуры — ад мясцовага прадпрыемства.

Дом з выгадамі ды створанне добрага падворка каштуюць немалых грошай. — Але пры вялікім жаданні гэта можа пацягнуць лоб, проста трэба шмат працаваць, — упэўнены Бутай. — Ёсць жа розныя спосабы: можна наймаць рабочых, а можна ўсё рабіць самім. Ці трэба шмат грошай, каб пасадзіць дрэвы? А такія прыгожасць, паглядзіце! І скажу шчыра: толькі ў сельскай мясцовасці чалавек сёння мае магчымасць стварыць для сябе сапраўды камфортнае жыццё.

Сядзіба Бутавых — узорная, але не адзіная такая ў акрузе. За акном кабінета старшыні Кадзінскага сельсавета Савета дэпутатаў Міхаіла Дзямідава адрына ваецца від на вясковую вуліцу — прыгожы, нібыта ў кіно. Роўны асфальт, акуратныя фасады, зеляніна дрэў і клумбы з кветкамі. Кадзіна — адзін з дзесяці аграгарадкоў у Магілёўскім раёне.

— У нас усё тэрыторыі замцаваныя за падпрэмыствамі і ўстановамі, — гаворыць старшыня Савета. — Працуюць таксама 10 грамадскіх сельмааў, якія размяркоўваюць тэрыторыю за кожным жыхаром. Усе абавязаны прыбіраць і робяць гэта.

— Дзе чалавек жыве — там ёсць смецце, якое трэба ўтылізаваць, — расказвае старшыня Магілёўскага раённага Савета дэпутатаў Віктар Шылаў. — Раней у нас сістэмы не было, вывозам смецця перыядычна займаліся сельскія гаспадаркі. А цяпер ужо ў палове сельсаветаў у прызначаны час і на прызначанае месца прыходзіць спецыялізаваныя машыны і забіраюць смецце. Другую палову раёна мы ахопім пасля мая, каб прыйдзе тэндар на закупку яшчэ двух сучасных смеццэвозаў. Так што стыхійныя сметніцы ў нашых вёсках хутка не застанецца.

Якраз сітуацыя з вывозам смецця, на думку Віктара Шылава, ілюструе змяненні ў псіхалогіі сельскіх жыхароў. Раней людзі аддавалі грошы за вывоз смецця вельмі неахвотна: калі 50 працэнтаў жыхароў сельсавета падпісалі дамовы, гэта лічылі добрым вынікам. Цяпер жа гэта лічыцца дасягнем практычна на 100 працэнтаў.

— Людзі ўбачылі, што грошы трэба плаціць не проста так, а за працу, якая добра выконваецца, — каментуе старшыня райсавета. — Да таго ж, і адміністрацыйная камісія можа папярэдыць і пакараць за непарадак на тэрыторыі.

Клопат старшыні Кадзінскага сельсавета — дарогі, асабліва ў вёсках, якія сёння лічаць перспектыўнымі. Дарогі ў аграгарадках перадаюцца жыллёва-камунальным гаспадарцам, пад'езды да вёсак — дарожна-будаўнічай арганізацыі раёна, а вось вясковыя вуліцы пакуль, як кажучы, «вісяць у паветры». На іх рамонт ідуць грошы ад сродкаў на добраўпарадкаванне, астатняе даводзіцца прасіць.

Паводле слоў Міхаіла Дзямідава, апошнія новаўвядзенні, на жаль, пазбаўляюць прыгарадныя малыя вёскі шанцаў на далейшае развіццё. Састарэлыя жыхары паміраюць, вызваляюцца прыстойныя зямельныя ўчасткі. Аднак гараджанам, якія б хацелі пабудавать там лепшыя, зямлю ўжо трэба набываць на аўкцыёне. На такія выдаткі людзі не ідуць там, дзе няма газу і водаправода.

А зямельныя ўчасткі ў цэнтральных вёсках альбо паблізу іх амаль што ўсе даўно занятыя. Жыць у прыгарадзе стала прэстыжна і зручна.

— Мне падаецца, што імякненне да добраўпарадкавання залежыць ад выхавання чалавека, — лічыць Іван Мітрафанавіч Бутай. — А тых, хто не разумее элементарных правілаў, трэба пераконваць і, верагодна, караць рублём.

Вёска Вялікія Нямыкі знаходзіцца за пяцьдзесят кіламетраў ад райцэнтра Ветка, а Казацкія Балсуны, якія ўваходзяць у склад Вялікаянмоўскага сельсавета, з'яўляюцца крайняй кропкай раёна і вобласці: далей ужо расійскія землі, каля якіх заканчваецца асфальтаваная беларуская дарога. Глыбінка, адным словам. Вось менавіта туды і сабраўся я ў камандзіроўку, каб на свае вочы паглядзець, як у гэтай глыбіні жыць людзі і як там выконваецца Указ Прэзідэнта Украіны № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання ў вырашэнні пытанняў жыццязабеспячэння насельніцтва».

— Вялікаянмоўскі сельсавет узначальвае даволі цікавы чалавек Уладзімір Соніч, — расказваю мне па дарозе старшыня Веткаўскага райсавета дэпутатаў Яўген Чаванькоў. — Стараныя, ініцыятыўны, заўсёды сярод людзей. Уявіце сабе, што ўжо чатыры разы запар народ выбірае яго на ўказаную пасадку.

Каля будынка сельсавета адрозу звярнулі ўвагу на інфармацыйны вэстэнд. І не таму, што на ім былі размешчаны розныя даведчыныя матэрыялы і нарматыўныя дакументы, а па той прычыне, што тут знаходзілася фотагазета, якая расказвала аб справах мясцовага КСУП «Нямкі» і жыхарах сельсавета. Фотагазета выходзіць адзін раз у месяц, і народ працягла да яе вялікую цікавасць. Пазней жа давясло пацучы, што сельсавет наладжваў свае ўласныя рэдакцыі перадачы, якія, праўда, перапыніліся з-за паломкі апаратуры.

Вось з гэтых двух момантаў і стварылася першае ўражанне пра Уладзіміра Соніча — зразумела, што чалавек ні няўрымслівы і на ўсё стараецца знайсці час. Дастаткова, напрыклад, сказаць, што ён адзіны з усіх старшын сельскіх Саветаў раёна здолее арганізаваць вясковую на здачу малака, для чаго вывучаў вопыт аднаго з раёнаў Брэсцкай вобласці. Так было створана гаспадарча-разліковае звязно, закуплены неабходнае абсталяванне і апаратура, адрамантавана сваімі сіламі памяшпераконваць і, верагодна, караць рублём.

Уладзімір Ігнатавіч шкадуе, што кароў у вясковую станавіцца ўсё менш і менш. Ды і саміх вяскоўцаў — таксама. Для параўнання: у сельсавет уваходзіць сем населеных пунктаў, у якіх пражывае 960 чалавек. 579 з іх ужо адрпрацавалі сваё і знаходзяцца на так званым заслужаным адпачынку. Іх пенсійнае забеспячэнне самае невялікае ў раёне, як і заробкі ў КСУПе, якое лічыцца слабай гаспадарка. Таму шляхам збору малака старшыня сельсавета меркаваў па-

УСЯ НАДЗЕЯ — НА ПАДАТКІ. І НА ІНІЦЫЯТЫВУ

каб купіць самае звычайнае вядро для сельсавета, патрэбна было стукнуць у дзверы не адной інстанцыі. Праўда, і сёння трэба лічыць грошы, займацца эканоміяй.

Напрыклад, вырашыў Соніч наведзіць парадка з калодзежамі, аднавіць іх. Але за тры грошы, якія маюцца ў сельвыканкаме, немагчыма гэта зрабіць. Усіх калодзежаў у вёсках — 48. Ім патрэбны накрэўкі. Заказаць іх у камбінаце бытавога абслугоўвання — за кожную немалыя грошы заплаціць трэба, ды за дастаўку яшчэ. Таму пайшоў ён па іншым шляху, напісаў заяву ў райвыканкам на выдзяленне дзесяці кубаметраў лесу, на што ўжо маецца адпаведнае распарадкаванне. За лес будзе заплачана 300 тысяч рублёў, а гэты кругляк апрацуе па дагавору наняты чалавек. Як гаворыцца, тання і сярдыцца. А эканомленыя такім чынам фінансы знойдуць сваё прымяненне і ў асветленні вуліц, і ў ліквідацыі старых дрэў. Дарэчы, з дапамогай работніку мясцовага аддзялення МНС іх у населеных пунктах сельсавета было зрэзана звыш ста. Там жа, дзе можна было, рабілі гэта самі, для чаго і бензапілу купілі, і трос. Трактар выдзяліў у КСУПе «Нямкі».

А наўдана трэба было зрабіць агароджы для могілак, пафарбаваць яе. І тут таксама давясло Уладзіміру Ігнатавічу правяць гаспадарчых падыход. Паплапаціцца, каб гэта справа абшлася сельсавету больш тання. Пасля некаторых пошукаў і запытаў дамовіўся з Чачэрскім спецыялгасам аб набыванні драўніны па 46 тысяч рублёў за кубаметр. Два малаказборшчыкі, якія мелі ў зямлі частку больш вольнага часу, збівалі з гэтай драўніны шчыты. Тое ж самае рабілі і школьнікі, за што і школа атрымала агароджы. А потым на агульнай работы па афарбоўцы агароджы ў вёсцы Перамога выйшла 26 чалавек. Іх сфатаграфавалі, і пра гэты суботнік старшыня Савета расказаў на старонках раёна.

Было б у бюджэце больш грошай, развярнуліся б шырыэй. Але як папоўніць яго, за кошт чаго? Тры крыніцы, што прапануе Указ № 21, цяжка заздзейнічаць. Таму надзея толькі на падаткі — зямельны і на нерухомасць, ды на дзяржпошліну. Пра іншыя крыніцы паўпаўнага бюджэту размовы пакуль няма. Пра якія, напрыклад, дабрачынныя ўзносы грамадзян можа ісці гутарка, калі 156 жыхароў сельсавета маюць права на адрасную сацыяльную дапамогу? (Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ТЕМА ДНЯ НА ДОТАЦІЯХ ДАЛЕКА НЕ УЕДЕШЬ...

Перечень доходных источников
первичных бюджетов
должен быть расширен

В рамках работы Совета по взаимодействию органов местного самоуправления состоялась встреча Председателя Совета Республики Национального собрания Геннадия НОВИЦКОГО с председателями районных Советов депутатов.

Чуть больше года назад в республике был создан Совет по взаимодействию органов местного самоуправления. Эта структура никогда не ставила и не ставит перед собой задачу управлять непосредственно местными Советами. Ее цель — выявлять, изучать, анализировать самые актуальные и острые проблемы на местах. И уже на основе этого выработать механизмы их решения, подключая к этому процессу органы государственного управления.

— Сегодня мы спокойно, без резких движений должны совершенствовать нашу работу по взаимодействию органов местного самоуправления, расширять законодательное поле в этой сфере для того, чтобы все больше вопросов можно было решать на местах, — сказал, обращаясь к председателям районных Советов депутатов, Геннадий Новицкий. По его мнению, проблема эта непростая. Сегодня уровень централизации власти в государстве еще достаточно высок. Но по мере того, как будет стабилизироваться экономическая и общественная жизнь страны, «центр тяжести» в решении насущных вопросов населения переместится в глубину. Такая работа уже началась, процесс пошел... Но для того, чтобы те или иные проблемы на местах решались без проволочек, необходимы новые подходы в финансировании.

— Местная власть должна иметь возможность самостоятельно зарабатывать средства и разумно распределять их на те цели, которые интересуют людей, — считает Геннадий Новицкий. Но пока уровень дотационности местных бюджетов остается по-прежнему высоким. Используя источники доходов, определенные Указом № 21, сельские Советы смогли обеспечить свои бюджеты в среднем всего лишь на 12 процентов. Исключение составляет Витебская область, где в начале этого года местные власти приняли решение перейти в бюджеты первичного уровня часть подоходного налога с физических лиц.

— Мы далеки от мысли, что низовой уровень власти, все первичные бюджеты будут иметь очень высокий уровень самфинансирования. Ведь даже не для всех городов и районов сегодня это характерно, — заметил Геннадий Новицкий. — Но стремиться к этому нужно. Когда есть возможности самфинансирования, появляются и стимулы к развитию. Свои средства можно вкладывать и использовать по своему усмотрению, а не ходить с протянутой рукой. Сегодня бюджеты первичного уровня формируются в соответствии с Указом № 21. Около 12—13 процентов доходов первичного уровня составляют налоги на собственность (земельный налог, налог на недвижимость). Еще порядка 17 процентов доходов формируются за счет отчислений от местных налогов и сборов — по тем нормативам, которые устанавливают Советы депутатов районного и областного уровней. Все остальные поступления — это дотации из вышестоящего бюджета.

— На сегодняшний день уровень дотационности низовых бюджетов составляет около 50 процентов. Есть области, где за счет собственных источников формируется более 50 процентов доходов первичного звена. Но есть и такие, где уровень дотационности слишком высок. Например, в Гомельской и Минской областях он составляет 70—85 процентов, — такие цифры озвучил в ходе встречи **начальник управления бюджетной политики Министерства финансов Максим ЕРМОЛОВИЧ**. По его мнению, необходимо дать возможность Советам первичного уровня самостоятельно формировать свою бюджетную базу, чтобы в меньшей степени зависеть от дотаций из вышестоящего бюджета. А значит, назрела необходимость внести в Указ № 21 соответствующие изменения.

— Министерство финансов предлагает вообще не ограничивать перечень доходных источников, которые могут направляться в бюджеты первичного уровня по решению вышестоящих Советов депутатов, — заявил Максим Ермолович. — То есть, мы даем возможность районным Советам депутатов совместно с исполкомами определить этот перечень самим. Сюда может войти не только подоходный налог, а, например, единый налог с сельхозпроизводителей или налог с индивидуальных предпринимателей... Иначе говоря, любой налог и неналоговый доход бюджета, централизуемый в соответствии с законодательством, может передаваться бюджету первичного уровня и закрепляться за ним.

Если Президент поддержит эту инициативу Минфина, то уже со следующего года можно будет формировать именно открытый перечень доходных источников бюджетов первичного уровня. При этом, заметил Максим Ермолович, вряд ли целесообразно передавать в бюджеты первичного уровня подоходный налог с граждан в полном, стопроцентном объеме — так как в результате могут возникнуть существенные диспропорции в обеспечении и развитии территорий. Кроме того, Минфин предлагает рассмотреть возможность дифференциации должностных окладов председателей сельских исполнительных комитетов в зависимости от количества жителей, проживающих на территории сельсовета. Дифференцированный подход касается и лимита пробега служебных автомобилей, находящихся в распоряжении председателей первичного звена власти (предлагается учитывать удаленность сельсовета от районного центра, а также разбросанность населенных пунктов по территории сельсовета). Предлагается установить лимиты расходов и на обслуживание сотовой связи.

— Мы постоянно будем усовершенствовать статьи законодательства, регулирующие вопросы финансирования бюджетов первичного уровня, — пообещал Максим Ермолович. Сегодня на местах накопилось немало и других проблем, которые требуют незамедлительного изучения и, естественно, решения. О своих «болевых точках» председатели районных Советов депутатов говорили открыто и искренне — надеясь не только на понимание, но и на конкретную помощь на уровне органов государственного управления.

Сергей ДЕМИДЕНКО, председатель Лоевского районного Совета депутатов:

— В Лоевском районе утверждены бюджеты сельских Советов составляют 813 млн рублей, из которых 786 млн (или 95 процентов) — это дотации из районного и областного бюджетов. Существующий сегодня перечень налоговых отчислений (в бюджеты сельисполкомов) практически не работает в зоне, пострадавшей от чернойбыльской аварии. Налог на землю, если уровень ее загрязнения составляет свыше 5 Кюри, не взимается. О продаже таких участков с аукциона речи нет... Необходимо более внимательно подходить к финансированию регионов, которые не могут в силу известных причин, связанных с чернойбыльской катастрофой, нарастить свою ресурсную базу.

Ирина ШЛЯХТУН, председатель Островецкого районного Совета депутатов:

— Указ № 21 предусматривает передачу дорог и систем водообеспечения специализированным организациям. Но сегодня возникает вопрос второго порядка — необходимо финансово укреплять коммунальные службы. Мы создали коммунальные участки, передали им мини-полигоны, водопроводы... А автомобилей по вывозу мусора не хватает. Нужна государственная поддержка этих служб. (Окончание на 2-й стр. «МС».)

Илона ИВАНОВА,

Магілёўскі раён.

УСЯ НАДЗЕЯ — НА ПАДАТКІ. І НА ІНІЦЫЯТЫВУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)
Вось і даводзіцца «сядзець» на датацях, хоць гэта, па вялічэнню рахунку, не лепшы варыянт.

У планах старшыні сельсавета — увесці ў штат аднаго пастаяннага рабочага. Работы яму хопіць — і па дапамозе састарэлым, і па доглядзе могілак, і па падкошанні тэрыторыі... Можа стаць і так, што, аказваючы людзям ці арганізацыям пэўныя паслугі, атрымаецца папоўніць і свой бюджэт.

Ды і наогул, лічыць Уладзімір Сонін, трэба знайсці нейкую іншую схему фарміравання бюджэту сельсаветаў. Што маецца на ўвазе?

— Вялікаямякоўскі сельсавет знаходзіцца за 50 кіламетраў ад райцэнтра, а Хальчанскі — усяго за кіламетр. Розніца велізарная. А вось ліміт прабегу сельсавецкіх аўтамабіляў на сельсавазаных адрэзках і той жа. Чаму? Спраў у нас у райцэнтры — процыма: трэба і ў райвыканкам, і ў банк, і г.д., і тыя ліміты хутка заканчваюцца. Дык чаму б не ўлічваць гэта пры фармі-

раванні бюджэтаў, не павялічваць дзяржавы такіх сельсаветаў расходы?

Або яшчэ. Вядома, што ў чарнобыльскіх раёнах у спецыялізаваных водаправады, і тратуры, і дарогі — без усякай праектна-каштарыснай дакументацыі. А зараз, згодна з Указам № 21, іх трэба перадаваць на баланс спецыялізаваным арганізацыям. Тая ж ЖКГ патрабуе дакументы, а іх няма і не было, а каб зрабіць — патрэбны грошы. Працэс, як кажуць, зацягваецца. Таму па ўказаным пытанні трэба прыняць нейкае ўрадавае рашэнне.

Уладзімір Сонін пералічвае і іншыя праблемы. Апошнім часам узрос (?!) паток розных папер, справаздач, і ўжо аднаго камп'ютара на сельвыканкам не хапае. Трывожыць старшыню і вялікая колькасць пустых і непраддатных для жыцця дамоў ў вёсках.

Наогул жа, Указ № 21 — дакумент доўгатэрміновага дзеяння, і работа над яго выкананнем будзе працягвацца.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

«НЕ ТРЭБА ТАК РАЗМАЙЛЯЦЬ З СЕЛЬСКОЙ УЛАДАЙ»

— На Гомельшчыне структура органаў мясцовага самакіравання базавая і пярвінага тэрытарыяльных узроўняў прадстаўлена 21 раённым, 261 сельскім, 12 пасялковымі і двума гарадскімі (гарадоў раённага падпарадкавання) Саветамі дэпутатаў. Сфарміраваны органы тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, якія ўключаюць 89 сельсаветаў і камітэтаў мікрараёнаў, 347 сельсаветаў і камітэтаў жыллёвых комплексаў, 2844 дамавыя і 938 вулічныя камітэтаў, а таксама 307 старэйшынаў, 358 старостаў, 363 упунаважаных, 450 памочнікаў старшын сельсаветаў. Гэта вялікая сіла.

Але некаторыя кіраўнікі сельскіх Саветаў лічаць: калі іх выбралі на такую пасаду, дык яны павінны ў дзяржавы па ўсіх каналах здабываць грошы. Вядома, можна прывумаць розныя праекты (асфальтаваць дарогі, праводзіць водаправады і г.д.), будаваць іншыя планы, якія сельсаветам не па сілах... А можна на падставе самакіравання рабіць даступныя рэчы, які гэта адбываецца ў тым жа Вялікаямякоўскім сельсавеце.

Так, і тут маюцца праблемы. Адна з іх — закупачныя цэны на малака. Па ёй са старшыней

Вялікаямякоўскага сельсавета можна пагадзіцца, а можна і не. У тым сэнсе, што тады, калі дзяржава ставіла задачу дапамагчы выскоўцам у рэалізацыі лішка малака, размова не ішла аб тым, што сельсаветы на гэтым будуць зарабляць. Іх функцыі зводзіліся да арганізацыйна-растлумачальнай работы. І ў нас з кіраўніцтвам аграпрамысловага комплексу была дамоўленасць, што зборам малака з прыватнага сектара будучы займацца гаспадаркі.

Справа ў тым, што закуп малака ў сельсапрадпрыемстваў даіруецца дзяржавай, а ў населеныцтва — не. Таму «розынкі», якія ўтвараюцца ў цэне на малака, сельсаветам нявыгадна.

Але яшчэ раз пайтурася: задача зрабіць сельсаветам на гэтым грошы не стаіць на парадку дня.

Хачу адзначыць і наступнае. Ёсць старшыні сельсаветаў, якія самі працуюць дзень і ноч, а добрых зрухаў не відаць. Чаму? Бо яны — без актыўна, без падтрымкі. Няма чаго граху ўтойчыць, раней была ў нас і такая сітуацыя: кіраўнік калгаса ці саў-

раўнікоў нямаў ў вобласці, і асабліва ў Рэчыцы, Калінкавіцкім, Мазырскім, Гомельскім, Кармянскім і іншых раёнах. Мы распрацавалі спецыяльную памятку для сельскіх Саветаў аб тым, які трэба працаваць, прысма, зрабілі гэта першымі ў рэспубліцы. Атрымалі станоўчую ацэнку ў Савец Рэспублікі, разаслалі электронныя дыскі са спецыяльнай метадыкай і дакументы, якімі неабходна кі-

равацца старшыням сельсаветаў. Гэта ў цэлым дало добры вынік. Але ж было і такое — у асобных сельсаветах дыск нават не адкрылі, ды і памятку згубілі. Таму на парадку дня стаіць такое пытанне: мы развітаемся з тымі старшынямі, якія не хочучы ці не могуць працаваць. Будзем шырэй укараць і такую форму работы, як паніжэнне класнасці іх за недапрацоўкі. У Брагінскім раёне такі выпадак ужо меў месца.

Асобнае пытанне — вялікі паток розных папер з вышэйшых арганізацый, на што скардзяцца работнікі сельсаветаў. Тут жа і безліч тэлефонных і факсавых даручэнняў з такім суправаджэннем: «Тэрмінова!».

У Рагачоўскім раёне інспектар энерганагляду запатрабаваў у адным з сельсаветаў у катэгорыі формы інфармацыі аб тым, хто ў якіх дамах пражывае (меліся на ўвазе неплацельшчыкі за электраэнергію). Не трэба так з сельскай уладай размаўляць — і ваенкаматам, і падатковым інспектарам, і іншым... А вазьміце неабгрунтаваныя выклікі

«Вазьміце неабгрунтаваныя выклікі старшын сельсаветаў у раён, візіты да іх «начальнікаў невялікага маштабу», якіх трэба суправаджаць і якіх толькі адрываюць ад асноўнай работы».

НА ДОТАЦЫЯХ ДАЛЕКА НЕ УЕДЕШЬ...

(Окончание. Начало на 1-й стр. «МС».)

Ніна СТАСЮК, прэсідэнт Каменскага раённага Савета дэпутатаў:

— Это хорошо, что сегодня многие объекты передаются на баланс соответствующих специализированных служб. И вместе с тем председатель сельсовета все равно отвечает за их работу. Но ведь его полномочия не могут быть безразмерными... А где спрос с тех, кто непосредственно отвечает за эти объекты?

Недавно мы столкнулись еще с одной проблемой — упорядочением административно-территориального устройства (т.е. объединением сельсоветов). Люди, жители этих территорий, относятся к объединению крайне негативно. И понять их можно. Если мы «сократим» сельский Совет, где в штате работает два человека, то экономим на этом немного. Гораздо больше проиграем. Ведь получится, что в результате такого объединения некоторым людям до центра сельсовета придется добираться дальше, чем до

райцентра. Как же им свои проблемы решать? Тем более, что у нас деревушки, где осталось по 1—2 жителя, не редкость. Там даже социальная работника невозможно назначить... Работники сельисполкома этих людей посещают сами. И это очень важно.

Поэтому хотелось бы, чтобы политика укрупнения, слияния сельсоветов велась очень взвешенно и очень осторожно. И чтобы эти вопросы (в отличие, скажем, от вопроса передачи дорог) не форсировались.

Валерий ТИХАНОВСКИЙ, председатель Калининского районного Совета депутатов:

— У нас в районе насчитывается более 1000 пустующих домов. Мы их носим любыми путями, с помощью различных организаций, шефов, школ... Они разбирают доски и бревна, а фундамент остается — ведь на его нос требуется больше финансовых затрат. За прошлый год несели 925 домов, а вот 700 фундаментов осталось... А они зачастую потом превращаются в свалку. Проб-

лема с финансированием сноса ветхих домов касается не только нас — она обща для республики.

Василий БАРАННИК, председатель Борисовского районного Совета депутатов:

— После объединения района и города во много раз увеличились и территории, и объем работы, а вот штаты базового уровня практически не изменились. Приходится выкручиваться всеми возможными путями, но ведь это не дело!.. Предлагаю более внимательно относиться к регионам, где произошло такое объединение, пересмотреть штаты Советов базового уровня в сторону их увеличения.

Подводя итоги встречи, Геннадий Новицкий отметил, что разговор имел обоюдную пользу для всех её участников. Такие мероприятия в рамках работы Совета по взаимодействию органов местного самоуправления будут проводиться регулярно.

Наталья КАРПЕНКО.

СЕЛЬСАВЕТ З ГЛЫБІНКІ: ГРОШЫ ПА КАПЕЙЦЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Так гістарычна складалася, што ў вёсках СВК «Радавецкі» мала збірае гаспадарка, а ў населеных пунктах, якія ўваходзяць у склад племзаводу «Закозельскі», гэту работу праводзіць сельвыканкам. «Малочныя» грошы мясцовы бюджэт атрымлівае невялікія, але гэта адносна свабодныя сродкі. Іх можна пусціць на набывццё канцыярыскіх прыналежнасцяў або на сувеніры да памятных дат.

Крыху больш, чым у мінулым годзе, плануецца атрымаць у Закозелі за нарыхтоўку дароў лесу і сельгаспрадукцыі. Грыбоў і ягад мясцовае насельніцтва збірае ў наваколных вёсках нямнога. А вось па бульбу прыязджаюць інашгароднія прадпрыемальнікі, з іх можна браць вызначаны працэнт ад здаёк.

Грошай Закозельскаму сельсавету трэба зрабіць больш, чым сёлета, бо неабходна, напрыклад, давесці да канца ўпарадкаванне пустых дамоў. За мінулы год знеслі 9 пабудов, усталася 78. На разбор і вываз кожнага домаўладання патрабуецца, як мінімум, некалькі соцень тысяч рублёў. Летась, добра яшчэ, згадзілася выканаць гэту работу гаспадарка — племзабуду рабаводу, каб выкарыстоўваць драўніну на паліва. Закозельскаму сельсавету, несумненна, пашанцавала, што на яго тэрыторыі знаходзіцца моцнае сельгаспрадпрыем-

ства — аднайменны племзабуду. Дарчы, Закозельскі першым аграпрадуктам нашай краіны. У 2005 годзе, праз два месяцы пасля таго, які выйшаў адвадненні ўказ, кіраўнік дзяржавы наведваў Закозельскі першы аграпрадукт. Вёска атрымала гэты статус, так бы мовіць, аўтаматычна, бо ўсё патрэбнае для жыцця сучаснага чалавека тут ужо было. У Закозелі за апошнія дзесяцігоддзе пабудавана не проста шмат сучаснага камфартнага жылля і сацыяльных аб'ектаў, але ёсць і свае адметнасці. Пры ўваходзе ў школу, напрыклад, мусіш прайсці праз жывапісную браму. Арыгінальныя калоны, брамкі, элементы ландшафтнага дызайну арганічна ўліваюцца ў асяродок. І вельмі цяжка даецца праяць адна наваколных вёсак — акуратная агароджы.

Гэта, дарчы, яшчэ адна з праблем сельсавета. Раней, калі ў гаспадаркі было больш свабодных сродкаў, многа работы па добраўпарадкаванні племзабуду праводзіць за свой кошт. Напрыклад, узвялі 12 гадоў таму драўляную агароджу для ўсёй вёскі ў Арловічах. Цяпер па зразумелых прычынах настая час змяняць яе на новую. Сельвыканкам узяўся за свае сродкі паставіць бетонную частку новай агароджы, а верх і афарбоўку прынялі рацённае пабудаванне на ўмовах кааперацыі. І вельмі цяжка даецца праяць адна наваколных вёсак — акуратная агароджы.

Гэта, дарчы, яшчэ адна з праблем сельсавета. Раней, калі ў гаспадаркі было больш свабодных сродкаў, многа работы па добраўпарадкаванні племзабуду праводзіць за свой кошт. Напрыклад, узвялі 12 гадоў таму драўляную агароджу для ўсёй вёскі ў Арловічах. Цяпер па зразумелых прычынах настая час змяняць яе на новую. Сельвыканкам узяўся за свае сродкі паставіць бетонную частку новай агароджы, а верх і афарбоўку прынялі рацённае пабудаванне на ўмовах кааперацыі. І вельмі цяжка даецца праяць адна наваколных вёсак — акуратная агароджы.

Гэта, дарчы, яшчэ адна з праблем сельсавета. Раней, калі ў гаспадаркі было больш свабодных сродкаў, многа работы па добраўпарадкаванні племзабуду праводзіць за свой кошт. Напрыклад, узвялі 12 гадоў таму драўляную агароджу для ўсёй вёскі ў Арловічах. Цяпер па зразумелых прычынах настая час змяняць яе на новую. Сельвыканкам узяўся за свае сродкі паставіць бетонную частку новай агароджы, а верх і афарбоўку прынялі рацённае пабудаванне на ўмовах кааперацыі. І вельмі цяжка даецца праяць адна наваколных вёсак — акуратная агароджы.

Гэта, дарчы, яшчэ адна з праблем сельсавета. Раней, калі ў гаспадаркі было больш свабодных сродкаў, многа работы па добраўпарадкаванні племзабуду праводзіць за свой кошт. Напрыклад, узвялі 12 гадоў таму драўляную агароджу для ўсёй вёскі ў Арловічах. Цяпер па зразумелых прычынах настая час змяняць яе на новую. Сельвыканкам узяўся за свае сродкі паставіць бетонную частку новай агароджы, а верх і афарбоўку прынялі рацённае пабудаванне на ўмовах кааперацыі. І вельмі цяжка даецца праяць адна наваколных вёсак — акуратная агароджы.

жыццё. Некаторыя гаспадары надроз адмаўляюцца ўдзельнічаць у агульнай справе, кажуць, што іх задавальняе жыццё за паламанай агароджай. Сельскаму Савету ж застаецца зноў і зноў вяртацца да карпат-лявага растлумачальнай работы. І закозельскі старшыня, і яго некаторыя калегі выказалі шкадаванне з нагоды адмены паўступлення падаходнага падатку ў мясцовыя бюджэты. Згодна з гэтым меркаваннем і старшыня раённага Савета дэпутатаў Ганна Верамейчык. Паводле слоў Ганны Аляксандраўны, адна справа — магчымасць мясцовых выканкамаў каля вялікіх гарадоў. Там неабліга грошы можна атрымліваць з аўкцыёнаў па продажы зямельных участкаў, даход можна атрымаць нават ад рэалізацыі пакінутых домаўладанняў. І зусім іншая сітуацыя ў глыбінцы, дзе сельсавет нясе страты ад зносу памятных пабудов. Ганна Аляксандраўна заўважыла, што з доляй зайдзрасці прачытала ў «Местном управлении» пра віцебскі вопыт, калі сродкі на ўпарадкаванне пустых дамоў выдзяляюцца ад цэнтралізавана. А ў палескай глыбінцы, дзе грошы ў мясцовыя бюджэты даводзіцца збіраць літаральна па капейцы, пасля адмены паўступлення падаходнага падатку справіцца з праблемай датацыйнасці вельмі і вельмі цяжка.

Святлана ЯСКЕВІЧ, Драгінскай раён.

БЛІЖЭЙ ДА ЛЮДЗЕЙ

Старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў Валерый СЯЛІЦКІ:

«НЕ ТРЭБА ТАК РАЗМАЙЛЯЦЬ З СЕЛЬСКОЙ УЛАДАЙ»

— На Гомельшчыне структура органаў мясцовага самакіравання базавая і пярвінага тэрытарыяльных узроўняў прадстаўлена 21 раённым, 261 сельскім, 12 пасялковымі і двума гарадскімі (гарадоў раённага падпарадкавання) Саветамі дэпутатаў. Сфарміраваны органы тэрытарыяльнага грамадскага самакіравання, якія ўключаюць 89 сельсаветаў і камітэтаў мікрараёнаў, 347 сельсаветаў і камітэтаў жыллёвых комплексаў, 2844 дамавыя і 938 вулічныя камітэтаў, а таксама 307 старэйшынаў, 358 старостаў, 363 упунаважаных, 450 памочнікаў старшын сельсаветаў. Гэта вялікая сіла.

Але некаторыя кіраўнікі сельскіх Саветаў лічаць: калі іх выбралі на такую пасаду, дык яны павінны ў дзяржавы па ўсіх каналах здабываць грошы. Вядома, можна прывумаць розныя праекты (асфальтаваць дарогі, праводзіць водаправады і г.д.), будаваць іншыя планы, якія сельсаветам не па сілах... А можна на падставе самакіравання рабіць даступныя рэчы, які гэта адбываецца ў тым жа Вялікаямякоўскім сельсавеце.

Так, і тут маюцца праблемы. Адна з іх — закупачныя цэны на малака. Па ёй са старшыней

СУСТРЭЦЬ ТУРЫСТА...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

«У мяне ёсць пастаянны кліент, які кожны год прыязджае да нас з сям'ёй і заўсёды на чале толькі на адрыве, гаворыць, што менавіта тут ён мае магчымасць узгадаць сваё дзяцінства», — расказвае гаспадар. Сцены, столь, падлога, мэбля ў пакоях сядзібы «Лалу» — выключна драўляныя.

«Калі мы былі на вучобе, аўстрыйскія спецыялісты нам адразу паралілі не захапляцца ёўчарамонтам, а рабіць упор на экалагічнасць. Мы так і робім. Хоць адначасна непафарбаваную драўляную падлогу пасля чарговых турыстаў бывае вельмі цяжка». Асаблівай увагі заступоўвае «бунгаля» — прасторыя трапеццападобны будынак з вогнішчам пасярэдзіне, над якім на жалезным ланцугу вісіць вялікі кацёл. Сюды падведзена вада, таму гатаваць пры жаданні турысты могуць самі, не выходзячы на двор. Асаблівай папулярнасцю бунгаля карыстаецца ў студэнтаў і ў аматараў рамантыкі.

Пакуль што сядзіба «Лалу» мае другую катэгорыю турыстычнага сэрвісу: туалет на двары (хоць ужо сёння ў самім кацэджы ёсць і халодная, і гарачая вада). Зараз Атарый Давідавіч займаецца падвядзеннем каналізацыі — тады можна будзе прэзентаваць на прываенне сядзібе першай катэгорыі. У бліжэйшых планах гаспадары — завяршэнне яшчэ аднаго гаспадарскага кацэджа, дзе будзе размяшчацца басейн, більярдная зала і два «зімовыя» пакоі. Тады ўвесь комплекс набудзе архітэктурную завяршэннасць. Ужо і цяпер сама сядзіба і дваровая тэрыторыя нагадваюць джарачыя ці дэрозныя казак. Гэта не сялянская хата, а хутчэй церамок, у якім царэўна чакала вяртання з палявання сямі багатыроў. А з бунгаля, здаецца, зараз выйдзе Чынгачук, дзе ён разам са Зверабом распяваў трубку міру.

— Усё, што вы тут бачыце, мы праектавалі самі, ніякіх дызайнераў ці архітэктараў не

запашалі, — гаворыць Атарый Лалу. — Цяпер да нас часта прыязджаюць пераймаць ідэі.

Кухня ў Лалу шматнацыянальная — тут можна пакаштаваць грузінскія стравы, беларускія, рускія.

— У мяне ёсць пастаянныя пастаўшчыкі, толькі ў іх я і заказваю прадукты, — прызначае Атарый Давідавіч. — Пераплаваць, вядома ж, затое дакладна ведаю, што прадукты якіясныя і смачныя. Мая Алена Уладзіміраўна гатуе з душой, таму многія госці, якія аднойчы пабывалі ў нас, потым вяртаюцца зноў — менавіта паласаванне іх кулінарнымі шэдэўрамі. Яе фірменная стравы — драўні.

Дзень пражывання на беларускім аб'екце аграэкатурызму трэцяй катэгорыі абдысцэцца вам у 8 еўра з чалавека (без начоўкі). 10 еўра — у сядзібе другой катэгорыі і 12 — у хаце з трэцяй катэгорыі сэрвісу. У Атарыя Давідавіча, чья сядзіба мае другую катэгорыю, за адзін дзень знаходзяцца ў гасцях турысты трэба заплаціць 10 еўра, з тэхнараваым харчаваннем — да 25.

— Апошнім часам стала складана ўкладвацца ў вызначаны сумы, — прызначае гаспадар, — усё падаражэла. І прадукты харчавання ў першую чаргу. Некаторыя лічаць, што ў нас высокая расцэнкі.

Але вы падлічыце, колькі за дзень госці дроў у каміннай зале спяляць (прычым дроў каштуе 80 еўра), колькі электраэнергіі расходуюць, посуду пераб'юць... Той, хто не ўнікае глыбока ў гэты бізнес, мяркую, што мы тут грошы рыдзюлькі грабём, але гэта не так. Безумоўна, гаспадар заўсёды можа ўзняць цэны, аднак ці пойдзе тады да яго кліент? Трэба разумець, што сяродні беларус можа заплаціць сярэдняму цану...

Асабіста я за грашыню не ганюся. Мы з жонкай можам прыняць толькі 10 працэнтаў ад усіх ахвотнікаў у нас адпачыць. Пыпыт ёсць, але здароўе ўжо

Фота Мары ЖЫТЦІСКАЙ

не дазваляе браць большую нагрукку. Нават калі прыедзе кампанія з 5—6 чалавек, пра іх жа усё роўна трэба ўвесь час клапаціцца. Хоць бы той жа посуд за імі перамыць. У нас 30 кубкаў для кавы. За паўдзін гэтыя 6 чалавек іх усё перапакаюць. Максімум мы бяром 10 чалавек у летні перыяд (з начоўкай) і 6 — зімой. Калі ж людзі прыязджаюць на адзін дзень, мы можам прыняць да 25 чалавек. Увогуле, аграэкатурызм — сфера для больш маладых і энэргічных.

Што ўсур'ёз засмучае Атарыя Давідавіча, дык гэта стан пад'язной дарогі да яго сядзібы.

— Мы з бліжэйшымі суседзямі неяк скупіліся на 500 долараў, нам яе падсыпалі і паарэўнілі, — тлумачыць Лалу, — аднак побач будуецца новая дама, ездзяць трактары, цяжка тэхніка, сёння дарога зноў разбітая, а падсыпка і грэйдаванне каштуе цяпер столькі, што мы не пацігнем. Тут павінны спрацаваць мясцовыя ўлады, камунальныя службы.

Калі я быў старшыней калгаса, у мяне да кожнай хаты былі зроблены нармальны пад'езд. Перадвызначаны аналіз развіцця аграэкатурызму ў Беларусі, Атарый Давідавіч адзначае, што нам сёння ўжо ёсць што прапанаваць замежным турыстам, хоць да ўзроўню Швейцарыі ці Італіі яшчэ далёка. Затое мы значна апырэдзілі Ра-

старшыня сельсаветаў у раён, візіты да іх «начальнікаў невялікага маштабу», якіх трэба суправаджаць і якіх толькі адрываюць ад асноўнай работы.

У той жа час знізілася наведванне праблемных раёнаў і прадпрыемстваў вышэйшай ступені ўпраўленнямі, і асабліва гэта датычыцца некаторых рэспубліканскіх органаў. Зараз ва ўсім свеце цэніцца высокая хуткасць прыняцця кіраўніцкіх рашэнняў і, адпаведна, іх рэалізацыя. У нашай дзяржаве ўвядзена сістэма юрыдычнай рэгістрацыі нарматыўных дакументаў. А іх у Міністэрстве юстыцыі чытаюць цэлымі тыднямі, робяць заўвагі і іншым рэзам адпраўляюць назад. Пачынаем разбірацца, што да чаго, і выяўляем, што заўвагі не носяць прычыновага, сэнсавага характару і нічога новага ў дакумент не ўносяць (у асноўным, патрабуюць змяняць тэрміны, зрабіць спасылку на той ці іншы дакумент, нешта аб'яднаць або пераставіць). Але колькі на гэта тратыцца сілаў і сродкаў! Таму ўзнікае шэраг пытанняў.

Чаму гэта робіцца ў дачыненні да рашэнняў калегіальных органаў — такіх, як Савет дэпутатаў? І хто ад імя

Матэрыял падрыхтаваў Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ПОЛАЦК АДСВЯТКАВАЎ ДЗЕНЬ НАРАДЖЭННЯ

Найстарэйшаму гораду нашай краіны, у якім сёння жыўць каля 80 тысяч жыхароў, — Полацку споўніцца 1146 гадоў. Святкаванне маштабнае — працягнецца два тыдні. Незабывальным стаў першы фестываль старажытнай культуры сярэднявечнай «Рубон»: рыцары паказалі майстэрства валодання зброяй, удзельнічалі ў відовішчых спаборніцтвах.

Сярод запланаваных мерапрыемстваў — адкрыццё ў ашчэпнай выхадняй мая горада майстэрства і прэзентацыя памятнага знака «Полацк — геаграфічны цэнтр Еўропы». У гэці да паланэн запыраны прадстаўнікі гарадоў-пабрацімаў з Расіі, Германіі, Швецыі і іншых краін.

Аляксандр ПУКШАНКІ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: САВЕТ РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ,

ПАЛАТА ПРАСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ,

УСТАНОВА «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

ГРАМАДСКІ САВЕТ:

МАЛАФЕЕЎ А. А., старшыня Пастаяннага Камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым самакіраванні;

АНІКЕЕВА Л. А., старшыня Пастаяннага Камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце;

САСОНКА М. П., член Пастаяннага Камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце;

СЯЛІЦКІ В. С., старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў;

СІВАКОЎ В. А., старшыня Аршанскага гарадско

Правілы добрасудства

ВАМ АДКАЗВАЕ ЮРЫСТ

Алена ДЗЕВОЙНА

Надрукуйце, калі ласка, правілы паводзінай (ці пражывання) жыхароў у кватэрах шматпавярховых дамоў. Асабліва, што датычыцца шуму ад тэлевізараў, магнітафонаў, прыёмнікаў і інш. у рабочыя, святочныя дні і начны час.

Аксяневіч А.І., г. Салігорск

Правілы карыстання жыллымі памяшканнямі, утрымання жылых і дапаможных памяшканняў жылога дома ў Рэспубліцы Беларусь зацверджаны загадам Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь ад 7.12.1999 г. № 177. Згодна з Правіламі жылых памяшканні не могуць выкарыстоўвацца на прызначэнні, а таксама ва ўрон правам і свабодам іншых грамадзян.

Карыстанне і ўтрыманне жылых і дапаможных памяшканняў у жылых дамах ажыццяўляецца ў адпаведнасці з вышэйназванымі Правіламі, а таксама дагаворамі, якія заключаюцца з наймальнікамі, уласнікамі жылых памяшканняў, членамі арганізацый грамадзян-забудоўшчыкаў. Такі дагавор павінен быць і ў вас, прачытаўшы яго, вы можаце азнаёміцца з правамі і абавязкамі жыхара.

Згодна з Правіламі грамадзяне павінны забяспечваць захаванасць канструктыўных элементаў і інжынерных сістэм жыллага дома, выконваць правілы пакарнай бяспекі, правілы карыстання санітарна-тэхнічным і іншым абсталяваннем, ажыццяўляць перабудову і перапланіроўку жылых, падсобных і дапаможных памяшканняў толькі ў парадку, устаноўленым заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Таксама жыхары павінны захоўваць санітарна-гігіенныя правілы: утрымліваць у чысціні і парадку жыллыя і падсобныя памяшканні, балконы і лоджыі, захоўваць чысціню і парадак у дапаможных памяшканнях жыллага дома і на прыдамовай тэрыторыі, чысціць дыяны ў месцах, вызначаных ЖЭА. Не дапускаецца курэнне ў падсобных памяшканнях кватэры, дзе пражываюць некалькі наймальнікаў або ўласнікаў, а таксама ў дапаможных памяшканнях жыллага дома. Утрыманне ў жылых памяшканнях сабак, каткоў і іншых жывёл дапускаецца ў парадку і на ўмовах, якія вызначаюцца заканадаўствам Рэспублікі Беларусь.

Жыхары павінны за кошт уласных сродкаў самастойна або сіламі ЖЭА рабіць рамонт жылых памяшканняў, якое яны займаюць, а таксама рамонт і замену зношанага ўнутрыкватэрнага санітарна-тэхнічнага, газавага, электрычнага і іншага абсталявання і падводкі да яго; забяспечваць доступ у жыллыя і дапаможныя памяшканні работнікаў, якія займаюцца абслугованнем і эксплуатацыяй жыллёвага фонду, для праверкі тэхнічнага і санітарнага стану памяшкання і абсталявання, а таксама для правядзення рамонтных і аварыйных работ.

Жыхары павінны своечасова плаціць за карыстанне (тэхнічнае абслугованне) жыллымі памяшканнямі і камунальнымі паслугамі, адлічваць сродкі на капітальны рамонт дапаможных памяшканняў, канструктыўных элементаў, інжынерных сістэм жыллага дома, эканомна расходваць ваду, газ, электрычную і цеплавую энергію, выконваць іншыя абавязкі, якія вынікаюць з дагавора найму жыллага памяшкання або дагавора на тэхнічнае абслугованне, заключанага з ЖЭА.

Падпунктам 6.11 вышэйпамяняных Правілаў устаноўлена, што жыхары не павінны ўчыняць дзеянні, якія прыводзяць да порчы жылых і дапаможных памяшканняў жыллага дома або ствараюць павышаны шум ці вібрацыю, што парушаюць нармальныя ўмовы пражывання грамадзян у іншых жылых памяшканнях.

Карыстанне тэлевізараў, радыёпрыёмнікаў, магнітафонаў і іншых гучных устаткаў дапускаецца толькі пры ўмове змяншэння іх гучнасці да ступені, якая не парушае спакой жыхароў жыллага дома. З 23 да 7 гадзін павінна захоўвацца цішыня.

Пастаўлена Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 1805 ад 31.12.2006 г. зацверджана Палажэнне аб парадку перабудовы і перапланіроўкі жылых памяшканняў у шматкватэрных жылых дамах. Пунктам 20 гэтага Палажэння устаноўлена, што ў перыяд правядзення перабудовы і перапланіроўкі памяшкання забараняецца: праводзіць у выхадныя і святочныя дні работы, якія ствараюць шум або вібрацыю;

пачынаць работы, якія ствараюць шум або вібрацыю, раней за 9 гадзін і заканчваць іх пазней за 19 гадзін у рабочыя дні; прымяняць пры правядзенні работ абсталяванне і інструменты, ад работы якіх узровень шуму і вібрацыі перавышае ўстаноўленыя санітарныя нормы;

загрушчываць і забруджваць будаўнічымі матэрыяламі і іх адходамі эвакуацыйныя шляхі, іншыя дапаможныя памяшканні жыллага дома; выкарыстоўваць пасажырскія ліфты для транспарціроўкі будаўнічых матэрыялаў і іх адходаў пад упакой.

Згодна з пунктам 3 вышэйпамяняных Правілаў жыллёва-камунальнай арганізацыі, а ў іх адсутнасці — юрыдычныя асобы, якія ажыццяўляюць эксплуатацыйныя жылых дамоў, абавязаны забяспечыць захаванасць жыллёвага фонду і належна яго выкарыстанне ў адпаведнасці з заканадаўствам, а таксама праводзіць кантроль за захаваннем Правілаў грамадзян.

За парушэнне правілаў карыстання жыллымі памяшканнямі ўстаноўлена адміністрацыйная адказнасць артыкулам 21.16 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб адміністрацыйных правапарушэннях. Згодна з гэтым артыкулам парушэнне правілаў карыстання, самавольнае перабудова ці перапланіроўка памяшканняў цягне накладанне штрафу ў памеры ад дзесяці да трыццаці базавых велічын, а на юрыдычную асобу — ад трыццаці да пяцідзесяці.

Часткай другой гэтага артыкула ўстаноўлена адказнасць за самавольнае перабудову ці перапланіроўку жылых памяшканняў, якая прывядае да зніжэння нясучай здольнасці канструктыўных элементаў будынка, а таксама за самавольную перабудову вентыляцыйных шахтаў і каналая, якія цягнуць накладанне штрафу ў памеры ад трыццаці да пяцідзесяці базавых велічын, а для юрыдычнай асобы — ад пяцідзесяці да сямідзесяці.

Правам складаць пратаколы аб адміністрацыйных правапарушэннях па артыкуле 21.16 валоаюцца ў межах сваёй кампетэнцыі службовыя асобы сельскіх, пасялковых, раённых, гарадскіх і абласных выканаўчых камітэтаў, адміністрацый раёнаў у гарадах; органаў, якія ажыццяўляюць дзяржаўны санітарны нагляд; органаў Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі Рэспублікі Беларусь.

Невыпадковыя роды

Доўгая падрыхтоўка да падаўжэння роду: асабістая зацікаўленасць, а не спадзяванне на высокія тэхналогіі і чужых людзей

Бацькі і дзеці

Для жанчыны, якая збіраецца нарадзіць, ёсць толькі адно пытанне: ці можна гэты працэс абцяжоліць у максімальнай ступені? На жаль, не ўсё так проста, адказваюць акушэр-гінеколагі. Прымітыўна кажучы, роды — фізіялагічны працэс з адпаведнымі ўмовамі. Той жа боль выклікае, як вядома, схваткі. Значыць, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

На першым этапе роду даволі шырока ў нас і за мяжой прымяняюцца спазмалітыкі. Яны змяняюць боль, але не пазбаўляюць яго цалкам, адзначае галоўны акушэр-гінеколаг Міністэрства аховы здароўя Рэспублікі Беларусь Святлана ШЫЛЛАВА. «Важную ролю ў гэтым працэсе, — кажа яна, — адгрывае псіхалагічны складнік. Гэта значыць, што цяжарная жанчына павінна рыхтавацца да роду. А менавіта — гуляць у парку, чытаць адпаведную літаратуру, наведваць спецыяльныя заняткі для будучых мам. Усё гэта дазволіць даведацца аб тым, як правільна дыхаць, як рабіць своечасавыя самамасажы для аблягчэння болю. Нарэшце, на працягу дзесяці кароткіх месяцаў цяжарнасці жанчына павінна «настроіцца» на гэты самы боль. А тым часам нашых будучых матуль можна ўбачыць за зусім іншым заняткам — у мітусні, на рынку...»

Дарчы, час, калі будучыя мамы маглі дазволіць сабе не рыхтавацца да роду, сышоў у нябыт. Цяпер любяя сям'я, у якой мяркуецца прыбаўленне, не мае права дазволіць сабе раскошу раджак «без плана». Планаваць сям'я мае на мазе захаванне здароўя мамы і з'яўленне на свет здаровых нашчадкаў. І сёння гэта — не трывіяльныя словы. Гадоў 30–40 там ніхто нават не падзадваў, што паміж родамі і рэанімацыяй можа быць такая цесная сувязь, якая ўтварылася цяпер, ніхто не думаў, наколькі вострай можа стаць праблема невыношвання, захавання цяжарнасці, выходжання дзяцей з нізкай вагой... Развіццё высокіх тэхналогій дазваляе раджаць жанчынам з найжэйшымі паталогіямі, ратаваць жыццё гэтакім жа дзеям. Аднак той факт, што медыцына будзе развівацца і далей, наўрад ці можна разглядаць як адназначны заклік да роду.

Мы сёння так захапіліся выкарыстаннем тых ці іншых дасягненняў, што перасталі адчуваць усялякую багату на вітаміны В1, В6, — адварное мяса, рыбу, алей, крупяныя гатункі яблыкаў, кавуны, няжылыя гатункі яблыкаў, айвы, грушы.

Дыета пры *фасфатных камянях* выключнае: малако і кісламолочныя прадукты (акрамя смятані), вэндліну, прыправы, агародніну (дазваляецца брусельская капуста, зялёны гарошак). Перавага аддаецца крупам, мучным вырабам, мясным і рыбным стравам, сметанковаму маслу; можна ўжываць кіслыя гатункі яблыкаў, журавіны, брусніцы, вінаград, чорныя парэчкі.

У апошняга гадзі назіраецца тэндэнцыя да ўсё больш шырокага прымянення фітатэрапіі ў прафілактыцы і лячэнні мочакаменнай хваробы. Лекавыя расліны мільчай ульваюцца на арганізм, лепш пераносіцца хворымі, значна радзей выклікаюць пачочныя і алергійныя рэакцыі. Раслінныя настоі і адвары паказаны пры любым відзе камяняў.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Каб дзіцяці было лёгка дыхаць — нельга хвалавацца

Амерыканскія медыкі папярэджваюць, што любое хваляванне і перажыванне шкодзяць яму будучай маме, так і яе малому. Яны ўстанавілі, што ў маці, якія падцяжарныя, што развіццё алкагольнай залежнасці ў большай ступені пагражае жыццём і здароўем іх дзяцей.

У апошняга гадзі назіраецца тэндэнцыя да ўсё больш шырокага прымянення фітатэрапіі ў прафілактыцы і лячэнні мочакаменнай хваробы. Лекавыя расліны мільчай ульваюцца на арганізм, лепш пераносіцца хворымі, значна радзей выклікаюць пачочныя і алергійныя рэакцыі. Раслінныя настоі і адвары паказаны пры любым відзе камяняў.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Край на зародку

Выпуск № 25 (81)

«РАДОВІШЧА» Ў НЫРЦЫ

Чалавек можа насіць у нырцы доволі буйны камень і не ведаць пра гэта. З іншага боку, невялічкі камень, які пачаў свой рух па мачаточніку, можа выклікаць такую нырчаную коліку, што хворы ў літаральным сэнсе слова палезе на сценку. Нырчаная коліка — права мочакаменная хвароба — адно з самых моцных болевых адчуванняў, якія можа зведаць чалавек.

Мочакаменная хвароба характарызуецца парушэннем абменных працэсаў у арганізме з утварэннем камяню ў органах мочавыдзяляльнай сістэмы (нырках, мачаточніку або мочавым пухры). Захворванне вядомае з глыбокай старажытнасці: мачавыя камяні знаходзілі яшчэ ў егіпецкіх муміях. Ад гэтай немачы пакутуюць людзі ўсёх узростаў: і дзеці, і састарэлыя.

Сутнасць хваробы заключаецца ў тым, што па розных прычынах (парушэнне абмену рэчываў, павышанае ўжыванне салёных страў, хранічная хвароба мачавых шляхоў, страўнічкова-кішчанкавага тракта, траўмы і захворванні касцей, абязводжванне арганізма і інш.) у мачы рэзка павялічаецца канцэнтрацыя соляў, якія крышталізуюцца і утвараюць канкрэментаў (камяні). У залежнасці ад віду соляў камяні могуць быць уратнымі (з мачавой кіслаты), фасфатнымі (з фосфарнай), аскалатнымі (са шчаўнявай). Аднак у чыстым выглядзе камяні сустракаюцца не больш чым у палове выпадкаў, а ў астатніх хворыя утвараюцца змешанымі па складзе камяні (полімінеральныя).

Вядучымі сімптомамі мочакаменнай хваробы з'яўляюцца інтэнсіўныя прыступпадобныя болі ў па-ясніцы, блочнае частае мочаспусканне і прымесь крыві ў мачы. Магчымы самаадвольны выхад камяня ня вялікага камяня, пасля чаго ўжо малыя каменчыкі могуць выйсці самастойна. На жаль, так як мочакаменная хвароба ў асноўным абмечанае захворванне, яна патрабуе працяглага комплекснага кансерватыўнага лячэння нават пасля састойнай выхаду камяня або аперацыі па яго выдаленні. Адным з важных кампанентаў такога лячэння з'яўляецца дыета. Вядома, што пры парушэнні абмену рэчываў змяняецца рН мачы (у норме складае 5,8–6,2). Менавіта кіслотнасць мачы вызначае схільнасць да

Народная медыцына для паляпшэння адтоку мачы, растарвання і вываду пяскоў, дробных камяняў, зніжэння раздражнення мачавога пухры рэкамендуе:

- * Пупшчык біразы, насенне ліну, траву пятрушкі, плады шыпышыны, сунічнік узяць роўнымі часткамі. 2 ст. л. здробненага збору заліць 0,5 л кіпеню, настойваць ноч у тэрмасе. Прымаць па 1/3–1/4 шк. 3–4 разы на дзень. Курс лячэння — 2–3 месяцы.
- * Бруснічнік, траву спаршыа, плады кропу, лісце мяты ўзяць роўнымі часткамі. (Прыгатаванне і прыём такія, як у папярэднім рэцэпце.)
- * Карнішча сельдзюры, карань спаржы, карань пятрушкі, плады фенхеля. 4 ст. л. збору заліць 2 шк. вады, варыць 30 хвілін. Прымаць адвар цёплым, па паўшклянкі за 15–20 хвілін да яды 4 разы на дзень.
- * Бруснічнік, лісце талуканік, кукурузныя рыльцы, трава медуныцы — усе кампаненты пароўну, медуныцы — 2 часткі. 1 ч. л. збору заліць 300 мл кіпеню, настойваць 30 хвілін, прымаць цёплым, можна з мёдам замест чаю.
- * Кветкі васілька, трава грушанкі, лісце талуканік, лісце мяты ўзяць роўнымі часткамі. 2 ст. л. здробненага збору заліць 0,5 л кіпеню, настойваць ноч у тэрмасе. Прымаць па 1/3–1/4 шк. 3–4 разы на дзень. Курс лячэння — 2–3 месяцы.
- * Плады кропу, шышкі хмелю, чарнічнік, трава цыкоры, карань лопуху ўзяць роўнымі часткамі. (Прыгатаванне і прыём гэтыя, як у папярэднім рэцэпце.)
- * Вяночкі карысна выпіваць нашча 2–3 шклянкі свежага брызозавага соку штодзень.
- * Сок морквы па сталовай лыжцы прымаць 3–4 разы на дзень на працягу некалькіх месяцаў.
- * Узвэц 2 ст. л. здробненага караня шыпышыны на шклянку вады, кіпяціць 15–20 хвілін, настойваць 2 гадзіны, працадзіць. Прымаць адвар па 1/2 шклянкі 4 разы на дзень. Курс — 30–40 дзён.
- * Узвэц 1 ч. л. кукурузныя рыльцы на 300 мл вады, кіпяціць 5 хвілін, настойваць 1 гадзіну, працадзіць. Піць па 1 шклянцы 3–4 разы на дзень.

Карэспандэнт атрымала спецазданне...

...УВАЙСЦІ Ў ЗАПОЙ І... ПАСПЯХОВА З ЯГО ВЫЙСЦІ

У мэтах эксперыменту два месяцы таму я пачала «жываць» рэгулярна. Без фанатызму, вядома ж. Так, каб на маю душу прыпадала не больш за 70 грамаў моцных градаўсў. Звыш — гэта п'яства ўжо. А п'яства не ўважодзіць ні ў маё «спецазданне», ні ў больш аддаленыя планы. Мая задача — проста рассмакваць той «мёд», аветрамі якога з'яўляюцца мільёны людзей. Рассмакваць і амярэнна да ранейшага, абсалютна цяжарозага погляду на жыццё.

Эксперымент у цэлым праходзіць з «агеньчыкам». Адчувала я сябе ўвесь гэты час выключна пазітыўна: якія стрэсы? якія перажыванні? Поўны шчыль... Здароўе не падавало, працэдольнасць не пацярпела... Было толькі два «мінусы» ў маім выпрабаванні. Першы — удар па сямейным бюджэце. Усё ж такі надаргаі блычынны вічнчч — не мой профіль. Па-другое, мяне не пакідала трывожная думка: ці ўдасца выйсці з эксперыменту гэтак жа лёгка, як удалося ў яго ўвайсці? Чым даўжэй я ўжывала, тым мацней задумвалася.

— **Георгій Ісаквіч, я тут адважылася на адно выпрабаванне...** — растлумачыла я спачатку ўсе нюансы цудоўнаму спецыялісту ў сваёй галіне — урачу-наркологу Гарадскаго клінічнага наркалагічнага дыспансара г. Мінска Георгію ПІКУСУ. І тут жа аздадала я яго «трывожым» пытаннем: «Я... магу стаць п'янціцай?»

— Можнае, Святлана...
— **І алкаголікам... чкай?**
— Таксама можнае. Любы чалавек можа. Але ўсё ж такі не з кожным гэта здараецца. На развіццё залежнасці ад алкаголю ўплывае вялікая колькасць прычын. Адназначна можна сказаць адно: калі б людзі жылі даўжэй, алкаголік было б больш. Чым даўжэй чалавек ужывае алкаголь, тым больш у яго шанцаў дажыць да развіцця сваёй залежнасці... Вам, вядома ж, даводзілася чуць «байкі» аб тым, што чыісьці дзед-прадзед штодня ўжываў чарачку і дажыў да ста гадоў? Па-першае, такія унікальныя асобы, якім удаецца на працягу ўсяго жыцця абмяжоўвацца сапраўды толькі чарачкай, я лічу, можна запісваць у «чырвоную кнігу». Па-другое, маю смеласць сцвярджаць, што дзед гэты

просты не дажыў да сваёй залежнасці — яму, што называецца, не халіла на гэты часу...
— **Значыць, мой эксперымент можа, крый Божа, дрэнна скончыцца?**
— Так і ёсць... Праўда, як я магу здагадацца, вы шмат ведаеце па тэме нашай размовы. Валоданне я мага больш поўнай інфармацыяй аб усіх асаблівасцях алкагольнай праблемы — найважнейшы аспект прафілактыкі алкагалізму. Па гэтай прычыне сярэд тых жа работнікаў аховы здароўя няшмат такіх залежных. Хоць усё роўна такая бяда здараецца і з медыкамі. Гэта сведчыць аб тым, што веды — адна, але не адзіная ўмова прадукцыйнага алкагалізму... Прыгадзіце, калі ласка, у якім узросце вы выпілі першую чарку?

— **Гадоў, напэўна, у 20...**
— Гэта добра. Чым раней, тым больш у залежнасці шанцаў развіцця ў прычыне, паколькі алкаголь не лепшым чынам уздзейнічае на неасфарміраваную нервовую сістэму падлетка. З другога боку, у мяне была пацыентка, якая першы раз выпіла ў 26 гадоў. Я спытаў яе: «А калі, як вы піліце, пачала развівацца залежнасць?». Яна назвала той жа

узрост... Ёсць людзі, у якіх падмураецца для развіцця залежнасці закладваецца з першай спробай... Існуе яшчэ адзін нюанс — адчуванні, якія выклікае першая чарка. Стала дрэнна ці надшыла эйфарыя? Заўважана, што развіццё алкагольнай залежнасці ў большай ступені пагражае жыццём і здароўем іх дзяцей.

— **Далусімі, перажыў чалавек эйфарыю, але ж пачуццямі ў дадзеным выпадку можа кіраваць розум! А ён наўрад ці здольны заклікаць чалавека да злоўжывання.**
— На вялікі жаль, у грамадстве надта лагодна ставяцца да алкаголю. Для абсалютнай большасці населенства відавочна, што наркотыкі — гэта зло. А алкаголь... Усе п'юць! Што тут, маўляў, такога? Расце з тым алкаголь — надзвычай універсальны «лекарства» для пацужыў. Без яго не абісьціся ні ў блізкае, ні ў радасці. Ён і павышае настрой, і знімае напружанне, і запалоўвае, і суцішае, і абцяжольвае, і нават дапамагае змагацца з бяссоннасцю. Унікальнасць гэтага

— **А калі не насцярожыць?**
— Як правіла, так і адбываецца. Хворыя, якім аднойчы ўдалося спыніцца, любяць гаварыць аб тым, што кожны пітушы чалавек павінен дасягнуць свайго дня. Я ведаю маладога чалавека, які так «абмыў» дыплом, што трапіў у выцярэзнік. І гэта было яго «дно», бо ўражаны хлопец адразу ж прыбеў у наркалогію і запатрабаваў аднас лянчэння... Але такія выпадкі можна пералічыць па пальцах. Як правіла, залежнага доўга дасягаюць свайго дня. Яны нават не заўважаюць, як у нейкі момант фарміруецца зусім іншая біяхімія арганізма, а гэта азначае, што калі

Памерайшы ўзровень імунаглабуліну Е, які з'яўляецца нязменным спадарожнікам алергійных рэакцый, у пупавіне 387 нованароджаных медыкі з Гарварда прыйшлі да наступнай высновы: нават пры параўнанні невялікім кантакце з алергенамі гэты ўзровень павышаўся, калі ў маці падцяжарнай, што любое хваляванне і перажыванне шкодзяць яму будучай маме, так і яе малому. Яны ўстанавілі, што ў маці, якія падцяжарныя, што развіццё алкагольнай залежнасці ў большай ступені пагражае жыццём і здароўем іх дзяцей.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кансультацыі. Варта толькі не ленавацца «здабываць» яе. А «ляныць» у нас няма... Здавалася б, у наш час усё столькі вядома пра тых жа інфекцыі, што перадаюцца палавым шляхам, пра іх небяспеку ў дачыненні да будучых нашчадкаў. Але ж усё роўна значыцца, спыніць боль — тое самае, што спыніць схваткі, а разам з імі, як кажуць спецыялісты, — родавую дзейнасць.

Улюбую патэрнюю маладоў сям'і інфармацыю сёння можна атрымаць у любой жаночай кан

КУПИ ЛЕПШАЕ!

ТАВАРЫ ПАСЛУТ Цэны

БОЛЬШ ЗА ЎСЁ Ў КРАСАВІКУ ПАДАРАЖЭЛІ АГАРОДНІНА І САДАВІНА

Цэны на асноўныя харчовыя тавары ў красавіку гэтага года ў параўнанні з сакавіком у сярэднім павялічыліся на 1,8 працента, паведамлі карэспандэнту БЕЛТА ў Міністэрстве статыстыкі і аналізу.

Больш за ўсё ў красавіку цэны павялічыліся на свежую агародніну (на 18,4 працента) і садавіну (на 5,3 працента), а таксама на макаронныя вырбы (на 4,1 працента). У тым ліку цэны на рэчотную цыбулю ўзраслі на 9,1 працента, свежыя памідоры — на 12,9 працента, моркву — на 30,8 працента, буракі — на 34,2 працента, капусту — у 1,8 раза, а свежыя агуркі сталі таннейшыя на 8,3 працента. Бананы падаражэлі на 4,8 працента, яблыкі — на 6 працента, цыт-

Фэн-шуй Гармонія ў вашым доме?

Старажытнае кітайскае мастацтва фэн-шуй (ад слоў «веець» і «вада») вучыць нас, што дамы і кватэры цесна звязаны з іх насельнікамі. Добраапарадкаваныя кватэры здольныя паўплываць не толькі на душэўнае здароўе, але і на адносіны паміж людзьмі. І першае правіла гарманізацыі прасторы — расчыстка ўсемагчымых завалаў.

У асаблівай чысціні трэба ўтрымліваць парадны ўваход. Не рабіце з яго складзаска памяшкання, дзе звалены гарой абутак альбо верхняе адзенне, старыя газеты і іншыя непатрэбны рэчы. Калі вы ў уваходзе бачыце непарадак, узровень вашай энергетыкі падае, як толькі вы перастаеце паважваць параднае дома.

Не павінна быць завалаў і ў антрэсолях. Нават новая пасцельная бялізна, калі яна не выкарыстоўваецца і ляжыць гадамі, замінае янасныя мыслення і здольна ўплываць на ваш сон. Акрамя таго, вы будзеце пакутаваць ад болейшых гаваў.

Некаторыя людзі захоўваюць адзенне, якое не надзявалі 20 гадоў. Яны спадзяюцца, што яно зноў некалі стане модным. Марнае спадзяванне! Рэч, якая маральна астарэла, лепей прадаць або аддаць бедным, бо яны толькі займаюць месца і не даюць прыйсці да вас новых рэчэй.

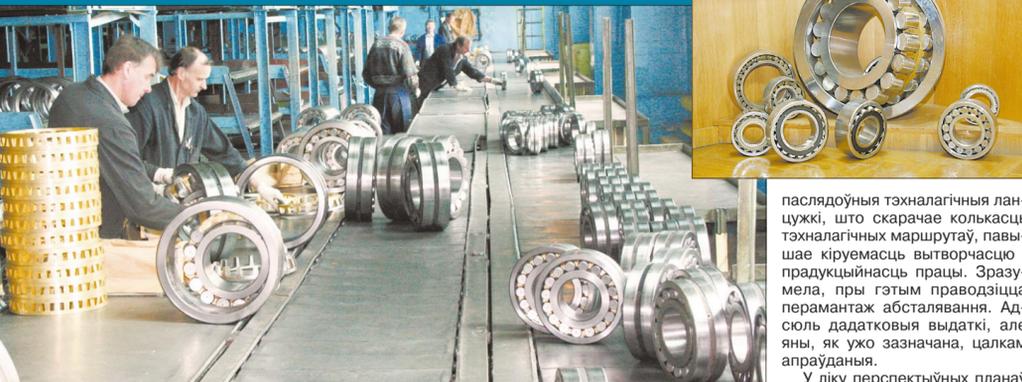
Можна вы хочаце ведаць, чаму раптам перастае падабацца тое ці іншае адзенне? Бо яно болей не адпавядае вашым энергетычным вібрацыям. Насцей за ўсё гэта звязана з тым ці іншым колерам. Так што калі вы неўраўнаважана змяняеце колер, старайцеся не рабіць пакупак; можна стацца так, што ўжо заўтра яны будуць здавацца вам недарочнымі. Пацудзіце камфорту пры набыцці рэчы — вось паказчык таго, што яна ўдалая і будзе добра насіцца.

Асобнае пытанне — кнігі. Людзі часам сароме-

Галіна ЗІНКЕВІЧ.

Мінскаму падшыпнікаваму заводу — 60

«БУДЗЕМ ПРАЦАВАЦЬ — БУДУЦЬ І ВЫНІКІ», —

падкрэслівае генеральны дырэктар МПЗ Віктар Можджар

17 мая 1948 года Савет Міністраў СССР прыняў пастанова «Аб будаўніцтве падшыпнікавага заводу № 11 у г. Мінску», а 20 мая з'явіўся адпаведны загад міністра аўтамабільнай і аўтаэктарнай прамысловасці былога Саюза. Дзень 20 мая лічыцца днём нараджэння заводу. Сёлета Мінскаму падшыпнікаваму споўнілася 60.

Мінскі падшыпнікавы завод нярэдка называюць адзінаццатым. Гэты нумар у яго назве з'явіўся як парадкавы па ліку падшыпнікавых заводаў, якія існавалі на той час у Саюзе. (Усяго цяпер такіх заводаў на постсавецкай прасторы — 15).

Мінскі падшыпнікавы завод заўсёды вызначаўся сярод аналагічных прадпрыемстваў устойлівай, упэўненай работай, нязменна быў у ліку лепшых. Галоўнае месца ў яго наменклатуры ўжо адразу сталі займаць ролика-сферычныя падшыпнікі. Гэта група падшыпнікаў з'яўляецца асноўнай і цяпер. Прадпрыемства выпускае таксама вялікую групу шарыкавых падшыпнікаў, ігольчатых падшыпнікаў; апошнім часам на ім асвоілі выпуск канічных і шарнірных падшыпнікаў. Усё падшыпнікавае наменклатура заводу налічвае каля 800 тыпаўрамераў. Мінскія падшыпнікі знаходзяць шырокае прымяненне ў самых розных галінах гаспадаркі, у тым ліку ў аўтамабільбудаванні, трактарабудаванні, чыгуначным транспарце, ва ўстаноўках для бурэння, у шахтавым і іншым абсталяванні. Мінскія падшыпнікі больш чым у 20 краін экспартуюцца, пры гэтым іх купляюць многія краіны далёкага замежжа — Францыя, Румынія, Славакія, Чэхія, Балгарыя, Іран і іншыя.

1

Камп'ютарная праграма больш хутка і больш дакладна будзе вадзіць рэзек па профілі кольцаў, а значыць істотна павысца прадукцыйнасць і якасць работы. Ужо праведзены адпаведны конкурс на закупку станкоў ЛПК, заключаны кантракт: плачуцца, што атрымаем 12 такіх станкоў сёлета і 4 у наступным годзе. Другое важнае тэхнічнае абнаўленне тэхналагічнага абсталявання на МПЗ складала ўсяго 0,1–0,2 працента ў год пры неабходнасці мець 8–12 працэнтаў... Зразумела ўжо, цяпер для істотнага тэхнічнага перааснашчэння патрэбныя немалыя сродкі, якія, па сутнасці, яшчэ трэба зарабіць. А перааснашчэньня трэба зрабіць, якія складала 50,2 мільярд рублёў (для параўнання: за мінулы год, у цэлым надрэзныя для прадпрыемства, уесь аб'ём рэалізацыі склаў на ім 151,4 мільярд); яно мела мінусавае рэнтабельнасць, г. зн. працавала са стратамі. Гэта пры ўсім тым (асабліва варты падкрэсліць), што тут вырабляюць добра запатра-

2

АДПАЧЫВАЙЦЕ ДОМА!

Выстава-кірмаш турыстычных і аздараўленчых паслуг «Прыдняпроўе-2008» па традыцыі адкрывае сезон адпачынку ў Магілёўскай вобласці.

Сельскія раёны Магілёўшчыны прадставілі на выставе аб'екты агратурызму ў турыстычных маршрутах па мясцовых славутасцях.

Клімавіцкі раён запрашае ў вёску Сабалёўка на «Стравусінае ранча», адкрытае на базе былой птушкафабрыкі. Экскурсія на 35 чалавек каштуе 190 тысяч рублёў. На ранча можна пабачыць стравушы і набыць розныя сувеніры. Стравусінае пярэ каштуе 6 тысяч рублёў, шаркуліна вялізнага яйка — 10 тысяч, а прыгожа размаляваная шаркуліна — 50 тысяч. Хоць кафе каля ранча яшчэ не пабудавалі, але можна набыць стравусінае яйка за 30 тысяч рублёў і павезці дадому; будзеце ўсёй сям'ёй есці гіганцкую яечню!

Калі адправіцца ў Клімавіцкі раён улетку, то можна трапіць на вядомаму на ўсю акругу Іванюскаўскае крыніцу: там, паводле старадаўняй традыцыі, трэба пакінуць ручнік, каб мець заўжды добрае здароўе.

На экспазіцыі **Дзвінскага раёна** традыцыйна гандлююць прадукцыяй мясцовых шапавалаў. Акрамя натуральных велічак і лямдывых вырабаў, гэты край прываблівае аматараў палыванькі і рыбалкі.

«Рыбачкі падворак» Уладзіміра Чорненкага, які месціцца паблізу вёскі Кароўчына, развіваецца. Да новага сезона тут з'явіліся альтанка з танцавальнай пляцоўкай для карпаратыўных вечарын і катар для водных прагулак. Начлег у «Рыбачкім падворку» цяпер каштуе 12 тысяч рублёў з чалавека, штолькі ж — рыбалка на дзень. Калі гоціць хоць лязно, то за 70 тысяч рублёў ім на тры гадзіны прадаставяць таго ж задавальненне і дадуць два духмяныя вёнікі.

Асіповіцкі раён прапанаваў улетку турыстычным паходам для дзяцей. Абсалютна бясплатна турклубу арганізуе пешы похад па раёне на 4 дні альбо вандруюць на байдарках па рацэ Сяіслах.

Акрамя гэтага, раён працуе над папулярызаваннем рэаліінага турызму. За 25 кіламетраў ад Асіповічў ёсць мястэчка Прошча, якое здаўна на прыцягвае сотні хрысціянскіх паломнікаў. У старадаўнія часны там месцілася гаганская свяцілішча, а сёння Прошча — праваслаўная святыня. Там стаіць царква, б'е з зямлі гаючая крыніца, цікавыя людзі распавядаюць старажытныя паданні.

У **Мясціслаўскім раёне** турысты звычайна ездзяць у знамяніты Пустынкаўскі манастыр. Вядомасць гаючай вады з тутэйшай крыніцы даўно перакохвала межы раёна. Аднак гэта далёка не адзіная цікавая крыніца на Мясціслаўшчыне. Таму сёлета Дом дзіцячай творчасці аддзела адукацыі райвыканкама распрацаваў новы маршрут: экалагічны шпальцар на прыроду называецца «Крыніцы роднага краю».

Тут можна пабачыць і пацудзі гісторыю пра гаючую ваду Кагалынага калядзеха, крыніцу «Здаравец», Троіцкія «карылі» крыніцаў і іншыя, усю больш за дзесятак. Маршрут пешы, каштуе ён усяго 300 рублёў на чалавека.

Слаўгарадскі раён трэба наведваць менавіта сёлета, калі спадзеюцца 300 гадоў перамоце Пятра Першага над шведамі пры вёсцы Лясная. Урачыстасці з нагоды юбілею пройдзюць у верасні. А цяпер вёска і знамянітая мярарыцкая царква прыбраюцца да свята.

Паслугі экскурсавода для таго, каб даведвацца пра ўсе славутыя мясціны Слаўгарадчыны, каштуюць ад 50 да 80 тысяч рублёў. Улетку варты наведваць помнік прыроды — Бяліктую крыніцу.

Для тых, хто хоча няшпешна адпачыць у вёсцы на Прысожы, прапанаваць сядзіба «Міхайлава». Гаспадары арганізуюць гасцям — на тэрыторыі экскурсіі, але і забаву. На сады і сады экскурсіі, але і забаву. На сады і сады экскурсіі, але і забаву.

Калі выставачнага стэнда **Гораўскага раёна** гасцей сустракалі прыгожыя дзіўчаты ў нацыянальных строях. Яны расказвалі гасцям пра магчымасці для турыстаў. Можна спыніцца ў аграгарадку Аўсянка ў тамтэйшай гасцініцы заўсёды ёсць свабодныя нумары для вандрунікаў. У Аўсянцы можна купіць і рыбачыню ў возеры, наведваць мясцовы музей, танчыць на вясковай дыскатэцы і нават браць удзел у сапраўдным фоталаўнянне на аленьу. Усё гэта разам будзе каштаваць 40–50 тысяч на чалавека за дзень.

Батанічны сад Гораўскага сельскагаспадарчай аграпрамысловага комплексу падарыўшы гасцям экскурсію ў вёску Прысожы, прапанаваў іх адвезці на тэрыторыю вёскі Прысожы, прапанаваў іх адвезці на тэрыторыю вёскі Прысожы, прапанаваў іх адвезці на тэрыторыю вёскі Прысожы.

Як вядома, у Гораўскі раён ездзяць шмат палкаў. Менавіта тут, каля пасёлка Леніна, у час Другой сусветнай вайны прыняла першы бой польская дывізія. Цяпер у Горках прапаноўваць паліжам наведваць не толькі Леніна, але і Катны на Смаленшчыне, яшчэ адно знамянае для іх месца. Такая экскурсія з Магілёва да Катны праз Леніна каштуе 30 тысяч на чалавека.

Дарэчы, сувязі з палкавак у Горках выкарыстоўваюць і ў іншым напрамку: турыстычныя фірмы горада-пабраціма Ломжа прапаноўваюць беларусам неадражэй экскурсіі і адпачынак у Польшчы.

У **Бялыніцкім раёне** людзі ездзяць па розных прычынах: адным хочацца трапіць да вядомай народнай лекаркі Фядоры Конохавой у Пільчыцы, іншыя едуць пакланіцца старажытнаму абразу Балыніцкай Божай Маці ў праваслаўнай царкве, траціа імкнучыся пабачыць тэмацічныя камяні ля Заполля, а чввёртыя — на палыванне ў бялыніцкіх лясах. Усіх гэтых турыстаў

мерпрыемства — рэнавацыя шліфавальнага абсталявання, а таксама замена яго на новае, больш сучаснае. Шліфоўка дэталей падшыпніка — гэта таксама вельмі адкажны працэс, які забяспечвае тую ж якасць будучага падшыпніка, яго даўгавечнасць...

Такім чынам, ва ўмовах дэфіцыту сродкаў першачаргова ўвага на заводзе звяр-

3

Разам з галоўным тэхнолагам заводу Леонам Броўкам (ён ужо больш за 40 гадоў працуе тут, пачынаў рабочым і ведае літаральна ўсё) робім невялікую экскурсію па яго цэхам.

— Пры гэтай сітуацыі важна належным чынам аснашчыць самыя вядучыя ўчасткі і тэхналагічныя працэсы, ад якіх можна ўжо адразу атрымаць добрую аддачу, — расказвае Леон Броўка. — Для нас на цяперашнім этапе першачарговымі задачамі з'яўляюцца замена гідраклапавальных такарных станкоў, на якіх апрацоўваюцца кольцы будучых падшыпнікаў (а апрацоўка такіх кольцаў, атрыманне ў іх патрэбны профілю — гэта вельмі складаны працэс), на станкі з лічбавым праграмным кіраваннем (ЛПК). Зразумела,

таецца на абсталяванне, якое, па сутнасці, больш за ўсё працуе на якасць і канчатковы вынік. На ім таксама праводзіцца тэхнічная рэарганізацыя ўчасткаў, пры якой існуючае абсталяванне вострой праблемы для мінскіх падшыпнікаў з'яўляецца праблема тэхнічнага перааснашчэння прадпрыемства. Тут і не хаваюць гэтай праблемы. Як адзначаў на сходзе перад акцыянерамі генеральны дырэктар Віктар Можджар, на працягу апошніх 20 гадоў з-за складанага фінансавага становішча

4

Безумоўна, найбольш актуальнай, найбольш вострай праблемай для мінскіх падшыпнікаў з'яўляецца праблема тэхнічнага перааснашчэння прадпрыемства. Тут і не хаваюць гэтай праблемы. Як адзначаў на сходзе перад акцыянерамі генеральны дырэктар Віктар Можджар, на працягу апошніх 20 гадоў з-за складанага фінансавага становішча

якасцю, якая адпавядае патрабаванням міжнародных стандартаў ISO-9001.

Яшчэ адзін з галоўных напрамкаў стратэгіі прадпрыемства — дасягненне лідарства на рынку за кошт павелічэння аб'ёмаў продажу падшыпнікаў з больш высокімі, чым у канкурэнтаў, эксплуатацыйна-якаснымі характарыстыкамі, прапанова падшыпнікаў, якія па сваіх канструктыўных рашэннях адрэзніваюцца ад падшыпнікаў заводоў-канкурэнтаў. На прадпрыемстве пастаўлена мэта паставіць мяць у агульным аб'ёме прадукцыі не менш за 10 працэнтаў новай.

Паступова, але настойліва пераадоўвае калектыву трыя праблемы, якія накіпілі за мінулыя гады. А гэта, як адзначаюць на заводзе, і недастатковае загрузанасць вытворчасці (пры тым, што заказваю хапае, і на рынку можна выстаўляць большыя аб'ёмы); і дэфіцыт высокакваліфікаваных кадраў (гэта праблема, хутчэй, агульная для ўсіх прадпрыемстваў. Прычым у дадзеным выпадку назіраецца ўвун перакос у прафэсійнай палітыцы, калі моладзь, па сутнасці, паўсудна агітуюць ісці ў ВНУ, і яна мала надаецца ўвагі ўздыму прэстыжнасці добрай рэаботы прафесіі); на заводзе шмат чаго трэба зрабіць у галіне палываньня санітарна-бытавых умоў працуючых. Але яшчэ раз падкрэслім: пры ўсім гэтым ёсць галоўнае — тут навае рух да лепшых змен, ёсць добрая настроенасць калектыву на справы.

— Будзем працаваць — будучы і адпаведныя вынікі. Ад нашай працы, ад нас саміх залежаць як добрае, астойлівае развіццё заводу, так і наш агульны дабрабыт, — падкрэслівае генеральны дырэктар МПЗ Віктар Можджар.

Іван БАРАНОЎСКІ.

На генеральны дырэктар МПЗ Віктар МОЖДЖАР.

2. Ветэраны прадпрыемства галоўны тэхнолаг Леон БРОЎКА і начальнік бюро рэкламы Тамара БАГДАНЕЦ. Яны тут працуюць больш чым на 40 гадоў.

3. Майстар ЦРП-1 Аксана ЗЕЛЯНКЕВІЧ.

4. У цэнтральнай лабараторыі заводу: інжынер-тэхнолаг Волга ШАПАВАЛАВА і кантраляёр Наталля КАЙМОВІЧ.

На здымку ўверсе і ўнізе: на канвэртырных лініях заводу.

Фота Марыны БЕГУНКОВОЙ.

Зварот у карпункт

«СВЕЦІМСЯ» І БУДЗЕМ?

Заўсёды прыемна, калі чытачы тэлефонуць у карпункт і прапаноўваюць нейкія цікавыя тэмы для будучых публікацый.

Чытачка з Аршанскага раёна была вельмі эмацыянальнай, але нічога не патрабавала. «Проста, калі газеце патрэбна тэма для дыскусіі, мо, напішыце пра мае думкі?» — адзначыла яна. Гаворка пра флікеры.

Яе і мужа, калі яны увечары пайшлі ў гасці, аштрафавалі за тое, што на іх адзенні не было флікераў. Знаходзіліся яны на дарозе, якая не была асветлена. «Ды навошта так рабіць супрацоўнікам ДАІ?» — пытаецца Валяціна Паўлаўна. — І ці праўда, што ў іх ёсць адпаведны план па штрафках?»

У ДАІ УУС Віцебскага аблвыканкама мне неаднаразова гаварылі пра адсутнасць «планаў па штрафах». Пытанне наконт колькасці аштрафаваных пешаходаў за адсутнасць флікераў засталася без каментарыяў. Маўляў, не трэба лішняй увагі да гэтага пытання, галоўнае — прафілактычная работа.

Калі калегі на прэс-канферэнцыі расказвалі пра розныя гісторыі наконт штрафаў, то абяцалі разабрацца, калі пакрыўджаныя звернуцца ў ДАІ пісьмова. Напрыклад, на апошнім прыпынку маршрутнага таксі ўсіх, хто выходзіў з салона машыны без флікераў, штрафавалі. Нават у віцебскіх трмавах ёсць над зварыма надпіс, які нагадвае аб неабходнасці мець флікеры тым, хто выходзіць і, адпаведна, становіцца пешаходам.

Мой калега, які цяпер працуе ў Маскве, доўга смяяўся, калі праз некалькі гадоў пасля нашай апошняй сустрэчы ўбачыў мяне ў горадзе з «флікерам» на сумы. Адзначыў, што ў Маскве і наогул у Расіі такога няма. Праسیў падарыць на памяць. Дарчы, пра масквічоў, у знаёмай віцэбчанкі сваякі «заказалі» флікеры на сувеніры. «Прыязджаў у гасці, толькі вазьмі з сабой «гэтыя штучкі» — прасілі яе. Колькі быў у Польшчы, не бачыў флікераў на адзенні пражох». «Затое ў Швецыі яны абавязковыя», — канстатвала сяброўка.

Самае цікавае, што тыя ж міліцыянеры не ўтойваюць, што ў Еўропе, дзе вельмі сур'ёзна ставіцца да пытанняў бяспекі грамадзян, праблема «флікерызацыі» вырашлі іншым шляхам — у саміх адзенні ўжо ёсць гэтыя элементы. Нашы вытворцы, як заўсёды, напэўна, не вельмі сляпяюцца. Колькі разоў меў размовы па тэме з кіраўнікамі прадпрыемстваў. Аказваецца, каб нават «нітка свяцілася», трэба мноства папер падпісаць, узгадніць. Ды і «тэхналагічны працэс» трэба мяняць. І добрых прыкладаў у краіне, калі ўсё-такі змаглі «асветлаваць» адзенне паставіць на канвеер, — адзінкі.

А пакуль што... Ну, не смешна: ідзе добра апрануты чалавек, а на рукаве яго пінажа «элемент», які вельмі нагадвае павязку з «цырымоннай працэсі». І побач ідуць такія ж грамадзяне.

Можна паспрачацца, але, значнага паніжэння траўматызму і смяротнасці ў дарогах а нас няма. Так, кожнае выратаванае жыццё — гэта дасягненне. Але мо лепш трэба асвятляць вуліцы, не шкадаваць для гэтага грошай? Напэўна, мінчанам у светлым і добраўпарадкаваным горадзе гэтага не зразумець? І флікеры ім не вельмі неабходны ў аднозненне ад правільнага? Калі хочаце абмеркаваць гэтую тэму, тэлефонуць у карпункт, пішыце...

Аляксандр ПУКШАНСКИ.

Навука сцвярджае, што час ляціць незалежна ад нашага жадання. Але з таго імгнення, як чалавек вынайшаў кола, гэты самы час паліцеў яшчэ хутчэй. Сёння, глядзячы на аўтамабілі, веласіпеды, матацыклы, мы ў думках падарожнічаем па часе — прыгадваем мінулае і зазіраем у заўтра. Хіба ж не пра тое думаецца, калі бачыш гэтыя фотаздымкі, зробленыя на вуліцах старажытнага Турава? Яўген ПЯСЕЦКІ.

КОЛЫ ІМКЛІВАГА ЧАСУ

Акцыя «Звядзі»

«ЯК ЖЫВЕШ, АГРАГАРАДОК?»

— пад такой назвай у канцы сакавіка «Звезда» змясціла вялікую падборку матэрыялаў, у якіх аналізваліся многія аспекты пераўладкавання жыцця ў вёсках. Многія чытачы даслалі свае меркаванні па тэме. Сярод пошты — і афіцыйнае паведамленне ад зацікаўленага ведамства.

цверджанымі пашпартамі і нарматывамі дзяржаўных сацыяльных стандартаў па абслугоўванні насельніцтва рэспублікі.

У выніку рэалізацыі ў 2005—2007 гадах мерапрыемстваў Праграмы палепшаныя жыллёвыя ўмовы сельскага насельніцтва за кошт будаўніцтва жылых дамоў і выканана заданне па ўвядзе іх у эксплуатацыю за прайшоўшыя тры гады, забяспечана далейшая газіфікацыя дамоў, палепшаныя забеспячэнне выскочных спажывоў электраэнергія, амаль цалкам забяспечаны стацыянарнай або мабільнай сувяззю сельскае насельніцтва ў сельскагаспадарчых раёнах, занятых у сельскагаспадарчых вытворчасці, і асабліва, спецыялістаў.

Вынікі 3 гадоў сведчаць аб стварэнні стартавай базы для далейшага развіцця і паспяховага выканання заданняў Праграмы.

Намеснік Міністра эканомікі У.К. АДАШКЕВІЧ.

вось гаспадаркі «Куршынавічы», «Свяціцкі», «Ліпнянка» і іншыя з палескай зоны знаходзяцца ў цяжкай эканамічнай становішчы і там аграгарадкамі сітуацыя не выправіцца. Найперш неабходна забяспечыць людзей працай і зарплатай хоць бы ў 300 тыс. рублёў.

— У нас пяцьдзесят сем'яў днём п'юць гарэлку, а ноччу ідуць красці ў сельгаскааператыву, — паскардзіў старшыня аднаго СВК, — вунь, які ўжо год дзіцяці садок нікому не патрэбна. Дом культуры таксама пустэе, а мне кажуць, што ў нас ужо аграгарадок.

Кіраўнікі на месцах выбралі правярную схему — не праўляць ніякай ініцыятывы. Прынята паставіць ўзводзіць аграгарадкі — заварушыліся, а калі б скінулі зверху рашэнне стварэць коневозовы, то з такім жа энтузіязмам узнісла б за іх.

І што, у аграпрамысловым комплексе ў нас усё вырашана і сельская гаспадарка ідзе прамой і дарогай развіцця — наукол калгасныя палі з прылепленымі да іх фермерскімі ланікамі і так заўсёды?

Безумоўна, не! Сельскай гаспадарцы патрэбна ініцыятыва, новыя ідэі і дзелавыя людзі — вёска будзе развівацца.

Павел ГРУШЭВІЧ, Ляхавіцкі раён.

Ліст па тэме

Я пераехала б у вёску, але...

Паважаныя рэдакцыя «Звядзі». Піша вам віцэбанка Тацыяна Пацпнёва. Мне за трыццаць. Свой узрост не ўтойваю. Жыццё склаўся добра: класатлівы муж, дзеці — наша агульнае сямейнае шчасце. Выпісваю вашу газету першы год. Прапанавалі на пошце, і я не адмовілася. Упэўнена, што нашым дзецям, а іх у мяне двое: сыны Артур вучыцца ў другім класе, дачушкі Ганна толькі 1,5 года, неабходна добра ведаць нашу беларускую мову. Таму і вырашыла стаць вайшай падлісчыцай. На жаль, пакуль што сама я дрэнна ведаю родную мову. Але як было мне прыемна перакладаць беларускія словы на рускую мову, калі нашы сваякі — пенсіянер Уладзімір Сланіскі, які прыехаў у гасці з Расіі (на мой погляд, з самага прыгожага горада суседняй краіны — Санкт-Пецярбурга), прасіў раслукачыць, што значыць гэтыя беларускія словы, яшчэ адно...

Мой муж — будаўнік. Прафесія зараз вельмі запатрабаваная. І, безумоўна, наўрад ці ў вёсцы ён зможа зарабіць столькі, як зараз у горадзе. А многія ягоныя знаёмыя працуюць будаўнікамі ў Расіі, дзе пlying за гэтую цяжкую працу яшчэ больш, чым у Віцебску.

Не сакрат, што ў сельскіх крамах выбар прадуктаў і тавараў раўнаўнага небагаты. А колькі разоў я сама тут бачыла прадукты, тэрмін ужывання якіх прайшоў. У горадзе, думаецца, такія выпадкі бываюць рэдка.

Вольны час... Вядома ж, нельга параўноўваць у гэтым пытанні вёску і горад. Хай у першым выпадку нават ёсць ядронны Дом культуры, але хочацца і ў тэатр схадзіць, і кіно новае паглядзець, а не такое, што па тэлевізары даўно круціцца!

А медыцына? Хай нават у аграгарадку будзе новае медыцынскае абсталяванне, але не сакрат, што добра спецыялісты імянныя працаўладкаваць ў гарадах, ды і выпускнікі медыцынскіх устаноў «збягаюць» у горад, калі адрацуюць пасля размеркавання колькі патрабавання па закону. А калі б ім стварылі добрыя ўмовы для жыцця ў вёсцы, напэўна, не пажадалі б працаваць у гарадах?

У ідэале, я думаю, будучы найбольш перспектывны аграгарадок, што знаходзіцца недалёка ад вялікіх гарадоў. Напрыклад, пад Віцебскам ёсць Альгова — гэта былі калгас «Чырвоная армія», дзе і зарплаты добрыя, і ўмовы жыцця нядрэнныя. А пажадаць гарадскіх «прывілей», калі ласка, сядзя на гарадскіх рэйсавых аўтобусах, і праз некалькі хвілін ты ўжо ў Віцебску. А аграгарадок Ноўка, да якога пешу можна хутка дайсці з абласнога цэнтра.

Думаецца, што аграгарадкі, хай не хутка, але змогуць праз некалькі гадоў стаць самапраднымі цэнтрамі «сельскай цывілізацыі». На жаль, многія з высокаўду, якія працуюць, выпяваюць. Таму кожны добрасумленны працуючы павінен стаць для кіраўнікоў гаспадарак, сельскагаспадарчых прадпрыемстваў. Безумоўна, калі б у вёсцы мяне прапанавалі працаваць па майё спецыяльнасці і каб зарплата была значна большая, я мо і пераехала б. Калі б паліці ў мясяці мінімум 1 мільён беларускіх рублёў, далі б дом вялікі і ўтульны альбо вялікую кватэру, чаму б не стаць сельскай жыхаркай? Верагодна, і жыццёў трымалі б: куры, коз, але не каровы, бо клопатаў шмат з жэй.

Мае сяброўкі, што і зараз жыўць у вёсцы, расказвалі, што дамы і спецыялістаў часта будуюць быццам бы для справядзяды. Там, як мне расказалі, халадна і вільготна. І потым я сама ў гэтым упэўнілася, калі прыходзіла ў гос-

Тацыяна ПАЦПНЁВА, г. Віцебск.

Рэха публікацыі

Асноўнымі мэтамі Дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі на 2005—2010 гады (далей — Праграма) з'яўляюцца адраджэнне і развіццё вёскі на аснове ўмацавання эканомікі, павышэння даходаў сельскага насельніцтва, узроўню сацыяльна-бытавога і інжынернага ўпарадкавання сельскіх населеных пунктаў, захавання і аздарулення экалогіі ў іх і рацыянальнага выкарыстання дзяржаўных і іншых інвестыцый.

У мэтах рэалізацыі Праграмы штогод зацвярджаюцца мерапрыемствы і каштарысы расходаў на яе фінансаванне, дзе вызначаюцца адказныя за выкананне мерапрыемстваў, устанавляюцца памеры і крыніцы фінансавання.

Канцэнтрацыя матэрыяльных і грашовых рэсурсаў на будаўніцтва і добраўпарадкаванні аграгарадкоў і іншых аб'ектаў сацыяльнай і вытворчай інфраструктуры садзейнічае фарміраванню неабходных умоў для жыццязабеспячэння сельскага насельніцтва, надання прывабнасці высковаму ладу жыцця і працы.

На фінансаванне Праграмы ў 2005—2007 гадах накіроўваліся ўласныя крыніцы арганізацый, бюджэтыяныя сродкі, а таксама прыцягваліся крэдыты банкаў і сродкі інвестараў.

Фінансавыя сродкі выкарыстаны на будаўніцтва жылля, развіццё камунальнай гаспадаркі, газіфікацыю, электрыфікацыю, палівазабеспячэнне, мадэрнізацыю тэлефоннай сувязі, развіццё ў сельскай мясцовасці транспартнай інфраструктуры, транспартнага абслугоўвання, адукацыі, аховы здароўя, фізічнай культуры і спорту, бытавога абслугоўвання, ганяло і грамадскага харчавання.

У выніку праведзеных мерапрыемстваў за 2005—2007 гады ў рэспубліцы створана 666 аграгарадкоў, у тым ліку ў Брэсцкай вобласці — 105, Віцебскай — 102, Гомельскай — 108, Гродзенскай — 102, Мінскай — 133 і Магілёўскай вобласці — 116.

У сфарміраваных аграгарадках створаны сацыяльная, інжынерна-транспартная і вытворчая інфраструктуры ў адпаведнасці з за-

Думаць, а потым рабіць

Размова пра аграгарадкі, здаецца, ужо нагнала аскому, але ўсё ж варта вяртацца да яе, бо ўсё мы разумеем: ёсць надзвычай сур'ёзная праблема, бо пытанне стаць аб лёсе нашай вёскі. Згубім вёску — у што ператворыцца наша краіна? Таму так важна прадумаць усё да дробязяў, не зачытваюцца на гучных назвах, а дбаюцца разумнай арганізацыі жыцця большай часткі нашага насельніцтва.

Пад узвядзенне аграгарадкоў паступаюць вялікія грошы, якія на месцы імянныя максімальна выкарыстаць, а якая будзе аддана, задумваюцца не заўсёды. Калі будуюцца катаджы за 100 тысяч долараў, а затым біясматна раздаюцца работнікам і з часам становіцца іх маёмасцю, то можна падумаць, што наша краіна найбагацейшая ў свеце, калі можа дазволіць сабе такое.

А як людзі ставіцца да аграгарадкоў? Той, хто атрымаў дом, можа паскардзіцца, што нешта ў ім не так, але ў цэлым такія людзі — за аграгарадкі і біясматнае жыллё. А чалавек, які аддаў гаспадарцы не адзін дзесятак гадоў і дом узводзіў саму, то вельмі часта настроены негатыўна, яго хвалюе найперш за-

робак. Бо агульныя грошы можна пусціць на аплату працы, а можна набудаваць палацаў для выбарных, якія яшчэ невядома як будзе працаваць у далейшым. І кіраўнікі сельгаскааператываў ідуць па шляху найменшага супраціўлення. Замест таго, каб прыцягваць спецыялістаў высокай зарплатай, яны стараюцца перазаць катаджы.

Таму старшыні СВК за ўзвядзенне дамоў па дзяржаўнай праграме, але хачелі б, каб крэдыты выплачвалі жылцы. Але ўнікае праблема: як тады прымысціць чалавека працаваць у гаспадарцы? Адказ вядомы — прыстойным заробкам.

Усё вышэйсказанае не з'яўляецца вызначальным, бо часта не бяруцца да ўвагі асабліваці канкрэтнага населенага пункта, сельгаскааператыва, раёна.

Чыгунка Баранавічы—Лунінец падзяляе Ляхавіцкі раён на дзве зоны. На захадзе раскінулася палеская — лес ды балота, а на ўсходзе пралігае «няяская града», колішняя радзівілаўскія землі, на якіх СВК рэгулярна збіраюць самыя высокія ў вобласці ўраджай.

Крэдыты павінны выплачваць не сельгаскааператывы (увесь калектыў), а той, хто атрымаў і. Гэта будзе справядліва.

У СВК «Ляхавіцкі» такіх праблем няма і цэнтральную сідзёбу Русінавічы можна лічыць аграгарадком у поўным значэнні гэтага слова. На зарплату работнікі гаспадаркі не наракаюць, а калі пачынаецца ўборка бульбы, то едуць на заробкі не толькі з райцэнтра, але і з Баранавічаў. У плане будаўніцтва дамоў па дзяржпраграме «Ляхавіцкі» лідзіруе ў раёне.

І калі адзін СВК мае магчымасць

Извещение об открытом аукционе по продаже земельных участков в собственности в г. Гродно

№ лота	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
наименование объекта	Земельный участок № 1	Земельный участок № 2	Земельный участок № 6	Земельный участок № 7	Земельный участок № 8	Земельный участок № 9	Земельный участок № 10	Земельный участок № 11
местонахождение объекта	ул. Краснознаменная	ул. Краснознаменная						
площадь земельного участка (га)	0,1049	0,1041	0,1106	0,1040	0,1131	0,1049	0,1178	0,1023
кадастровый номер	440100000001003940	440100000001003939	440100000001003935	440100000001003934	440100000001003933	440100000001003932	440100000001003931	440100000001003930
начальная цена продажи (тыс. руб.)	9 700	9 600	10 200	9 600	10 500	9 800	10 900	9 600
сумма задатка (тыс. руб.)	900	900	900	900	900	900	900	900

№ лота	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
наименование объекта	Земельный участок № 12	Земельный участок № 13	Земельный участок № 14	Земельный участок № 15	Земельный участок № 16	Земельный участок № 17	Земельный участок № 18	Земельный участок № 19
местонахождение объекта	ул. Краснознаменная							
площадь земельного участка (га)	0,1000	0,1043	0,1048	0,1006	0,1028	0,1029	0,1259	0,1095
кадастровый номер	440100000001003929	440100000001003928	440100000001003927	440100000001003926	440100000001003925	440100000001003924	440100000001003923	440100000001003922
начальная цена продажи (тыс. руб.)	9 400	9 700	9 700	9 300	9 500	9 500	11 600	10 100
сумма задатка (тыс. руб.)	900	900	900	900	900	900	900	900

Аукцион проводится с условием: строительство и обслуживание жилого дома в течение 3-х лет с момента принятия решения горисполкома о передаче участка в частную собственность.

Земельный участок победителю аукциона предоставляется на праве собственности.

Организатор аукциона: ГП «Гродненский центр недвижимости». При оформлении заявления лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

1) Копии платежных поручений о внесении задатка, 4-х базовых величин, за подачу заявления на расчетный счет 3012000006896 в фил. 426 АСБ «Беларусбанк», код 199, УНП 590727594 получатель — ГП «Грод-

ненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении.

Юридическое лицо: доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда данное юридическое лицо представляет его руководителю), одну копию кредитных документов.

Физическое лицо: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица — паспорт и нотариально заверенную доверенность.

2) Платеж за объект осуществляется по безналичному расчету в расчетных билетах Национального банка РБ в течение 30-ти календарных дней с момента проведения аукциона.

3) В случае победы на аукционе заявитель обязан оплатить вознагражде-

ние организатором аукциона в размере 4 % от начальной цены продажи и 5 % от суммы превышения продажной цены над начальной.

4) Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектами.

5) Аукционные торги состоятся при наличии не менее 2-х участников по выставленным лотам.

Аукцион состоится 23 июня 2008 года, в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57, в рабочие дни с 8.30 до 17.30. Заявления принимаются с 21 мая по 17 июня 2008 г. Адрес сайта: www.gorod.grodno.by.

УНП 590727594

Пытальнік

ЯК ПАВІНЕН АПЛАЧВАЦА РАБОЧЫ ЧАС КАЧАГАРА?

Мой муж працуе качагарам на прадпрыемстве па вырабе каўбас і мясных вырабаў. Катлы парываюць з ціскам тры атмасферы і больш. Працуюць уввух, працоўны час з 6 да 18 гадзін, іншымі словамі працуюць па 12 гадзін у дзень. Сам каўбасны цэх пачынае працаваць з 8 гадзін, да гэтага часу качагарам трэба нагрэць ваду і даць пару. Катлы на цвёрдым паліве (дровы). Аплачваюць ім недзе 800 рублёў у гадзін. Потым робяць даплату да мінімальнай плюс за шkodныя ўмовы працы. І атрымліваюць за месяц 270—280 тысяч рублёў.

У сувязі з гэтым хацелася б даведацца: якая стаўка аплаты за адну гадзінную працу качагара I разраду, II і г.д. Каўбасны цэх і качагарка падпарадкоўваюцца Докшыцкаму раённаму спажывецкаму таварыству.

Ганна Лявонцьеўна ПЯТРОВІЧ, г. Докшыцы.

Зварот на пытанні аплаты рабочага часу качагара быў разгледжаны ўпраўленнем па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Докшыцкага райвыканкама.

Нам паведалі, што муж заяўніцы мае III разрад машыніста кацельні (качагара) каўбаснага цэха спажывецкага таварыства. Тарыфныя стаўкі і аклады па пасадзе работніка разлічваюцца зыходзячы з тарыфнай стаўкі I разраду, устаноўленай у арганізацыі, і тарыфных каэфіцыентаў Адназначнай тарыфнай сеткі (АТС) работнікаў Рэспублікі Беларусь, устаноўленых з улікам канкрэтных прафесійна-кваліфікацыйных катэгорый I разраду работнікаў.

«Памер тарыфнай стаўкі I разраду ўстанавіваюцца ўпраўленнем раённага спажывецкага таварыства сумесна з прафсаюзным камітэтам на падставе адпаведных пастановаў ўпраўленняў Белкаўбасюза і Аблспажывецкаса. З 1 красавіка 2008 года па Докшыцкім раённым спажывецкім таварыстве ўстаноўлена стаўка I разраду ў памеры 110 000 рублёў... тарыфны каэфіцыент па АТС, які адпавядае III разраду, роўны 1,35. Тарыфная стаўка работніка III разраду ўтвараецца шляхам памнажэння тарыфнай стаўкі на тарыфны каэфіцыент (110 000 x 1,35 = 148 500 рублёў).

Аплата працы качагара III разраду каўбаснага цэха адбываецца па пагадзіна-праэміяльнай сістэме. Згодна з Палажэннем аб аплате па таварыстве, адбываюцца выплаты стымуючыха і кампенсуючага характару. Праміраванне праводзіцца штомесяц у памеры 30 працэнтаў тарыфнай стаўкі незалежна ад фінансавых паказчыкаў. Праводзіцца даплата за працу ў неспрыяльных умовах працы, згодна з атэстацыйнай працоўным месцаў, замерама хімічных і фізічных

Аўтаадазчык ІСЦІНА ПАСЯРЭДЗІНЕ

Надаўна набыла дзіцячае аўтамабільнае крэсла. Дзіця звычайна кажуць, што лепш яго паставіць за вадзіцельскім месцам, іншыя, наадварот, — за пераднім пасажырскім. Парайце, дзе ж прыладзіць аўтакрэсла, каб мая дачушка было ў большай бяспецы.

Кацярына РОЗАВА, г. Мінск Гэта якраз той выпадак, калі ісціна ў літаральным сэнсе слова пасярэдзіне. Менавіта пасярэдзіне задняга сядзення найбольш метаэаэродна прыладжваць дзіцячае крэсла. Гэта самае бяспечнае месца. Як сведчаць даследаванні, пры такім размяшчэнні аўтакрэсла рызыка загінуць у аварыі для маленькага пасажыра складае 28 працэнтаў. А вось калі гэтае крэсла знаходзіцца за вадзіцельскім месцам, і іншыя, наадварот, — за пераднім пасажырскім, то смяротна небяспечна ўзрастае адпаведна да 31 і 41 працэнта. Справа ў тым, што бакавыя часткі машын найменш абаронены. Да таго ж, пры аварыі вадзіцель інстынктыўна імкнецца падставіць пад удар правы бок.

Аўтабяспека ШТРАФ ВЫКЛІКНЕ СТРАХ Многія беларускія вадзіцелі прывішляюцца раманіямі Бяспекі толькі з-за боязі быць аштрафаванымі.

Як паведаміла інспектар упраўлення ДАІ УУС Мінбелвыканка Анжаліка Выджак-Таргоня, супрацоўнікі Дзяржаўнай інспекцыі правялі сваёабследаванне даследаванні. Міліцыянеры правяраўлі за межамі населеных пунктаў больш за 5 тысяч машын. Толькі 2/3 кіроўцаў і пасажыраў гэтых транспартных сродкаў карысталіся раманіямі бяспекі, астатнія не прывішляліся. Парушальнікі шыра прызваліся «даішнікам», што прывішляюцца раманіямі бяспекі толькі ў горадзе, з-за страху быць аштрафаванымі. А вось тое, што гэтыя прылады ратуючы жыццё вадзіцеля і пасажыра, чамусьці пакідаюць па-за ўвагай. Таму Дзяржаўная інспекцыя Мінскай вобласці нагадае, што выкарыстанне раманіў бяспекі змяняе верагоднасць атрымання цяжкай траўмы са смяротным выхадом у сярэднім на 60—80 працэнтаў.

НЕ ТАК СЕЛІ Пры удары ў заднюю частку аўтамабіля рызыка атрымаць траўму шыі ў жанчын-вадзіцельцаў у тры разы большая, чым у мужчын.

Да такой высновы прыйшлі шведскія даследчыкі. Тлумачыцца гэта няправільнай пасадкай жанчын. Звычайна яны садзіцца за надыта высокая і блізка да руля, а спіну крэсла прыстасоўваюць пад прамым вуглом.

Кліва! Прычыну ўзросту перабольвай дамы ў чырвоным — гэта адно, спакусые яны — зусім іншае. Пры надзея прадумаць да драбніц кожнага дэталя. Пачнём, па традыцыі, з вуздыліна. Прычыны вядомы: чым даўжэй, тым лепш. У разумных межах, здарма. Такім чынам, падыждзіць усё ад 3 да 4 метраў. Усё? Не, вядома. Лёгка, не знадта чвэрць мадэлі. Ідэальныя англіійскія паплавачныя (матчыныя) вуздыліны, але не звыштонкія, а больш моцныя. Рэліктавыя шкляпастыквыя мадэлі нахталт «Hardy Matchmaker» будучы тры вельмі дарэчы. З цяперашняй прадуцтва арыенрамат можа служыць дронаўскае «Tench Float» — штыкернае, вугляпластыкавае, 3,85 м, з 3 частка, шмат драбных коліб, для лёсак 0,14—0,22 мм.

Лёску, танчэйшую за 0,20 мм, некаторыя рыбалоўны не рэжамедаюць, улічваючы блізкасць травы і магчымы калібр здыбчы. Шпілька другарадна, важная толькі вялікая хуткасць падмоткі лёскі. Лёска паўна плаваць, бо лёска, якая тоне, не праміне зачэпацца за траву, і тады рыбальцы канец. Змазваюць лёску, час ад часу прапусваючы яе праз анучку з тлушчам.

Правільны падыход На большасці азёраў па-сапраўднаму лавіць краснаперку атрымліваюцца толькі з лодкі. Вядома, добрая лодка драўляная, вялікая, устойлівая — такія, каб хоць на борт уставай — не нахіліцца. Але пры яе адсутнасці сядзе і надзімаюна. Асыржонка падлывішы да травы, гарлачыкаў або сцяны чароту, лодку паволі ставяць на два, а ішчэ лепш на тры, якры. Важна, аднак,

не знадта набліжацца да рыбы, каб не напалохаць яе. Але які знайсці прадатнае месца? Бо расліннасць можа быць вельмі, вельмі шмат! Улетку ў цёплага надвор'я краснаперку часта бывае відаль, і нават чвучаць, чала яна ходзіць ля паверхні, збіраючы з травы «урядкай». Заўважышы, у якім кірунку рухаецца чарада, трэба апрадзіць яе і стаць на лодцы ў тым месцы, дзе яна апынецца праз некалькі хвілін. Вельмі карысна падкінуць некалькі кавалачка хлеба і скарынку або некамачанага мякшы. Калі краснаперка падыдзе, можна паціху прыкормліваць асобнымі апарышамі або іх кукалкам, якія падаюць у вадку амаль бяспечна.

Калі краснаперкі не відаль, паспрабуйце лавіць там, куды ветрам прыбівае ўжосяе смецце. Ну а калі і ветру няма, выберыце сімптычнае месцачка на ўскрайку воднай расліннасці і прыкорміце рыбу які рэчывам, што плавае (хлеб), так і тым, што тоне (кукуруза, апарыш).

Мастацтва спакушэння Прычыну ўзросту перабольвай дамы ў чырвоным — гэта адно, спакусые яны — зусім іншае. Пры надзея прадумаць да драбніц кожнага дэталя. Пачнём, па традыцыі, з вуздыліна. Прычыны вядомы: чым даўжэй, тым лепш. У разумных межах, здарма. Такім чынам, падыждзіць усё ад 3 да 4 метраў. Усё? Не, вядома. Лёгка, не знадта чвэрць мадэлі. Ідэальныя англіійскія паплавачныя (матчыныя) вуздыліны, але не звыштонкія, а больш моцныя. Рэліктавыя шкляпастыквыя мадэлі нахталт «Hardy Matchmaker» будучы тры вельмі дарэчы. З цяперашняй прадуцтва арыенрамат можа служыць дронаўскае «Tench Float» — штыкернае, вугляпластыкавае, 3,85 м, з 3 частка, шмат драбных коліб, для лёсак 0,14—0,22 мм.

ПРЫНЦ І МАГІЧНАЯ ЛІЧБА

На работу як на свята, а з работы, як з гасцей (у сэнсе з пачуццём глыбокага задавальнення ад выдатна зробленай справы). Далёка не ўсе з нас могуць пахваліцца, што на практыцы атрымліваюцца так

Пастулат узаемнасці — Усе людзі знаходзяцца ў нейкай групах і калектывах. Менавіта там праходзяць асноўныя сацыяльна-псіхалагічныя працэсы, — тлумачыць Якаў Львовіч. — Аднак унікае пытанне: што можна назваць групай? Адны псіхологі лічаць, што гэта сукупнасць трох чалавек (так званая трыяда), другія — што група пачынаецца з пары. Сапраўды, гэта вельмі складанае аб'яднанне, дзе ўнікаюць розныя тыпы міжасобных зносін. Два чалавекі могуць адчуваць узаемную сімпатыю, узаемную антыпатыю, адзін можа ставіцца з прыхільнасцю, а другі — наадварот, адвергаць яе. Такім чынам, гаворку аб сацыяльных групах і калектывах трэба пачынаць менавіта з разгляду ўзаемаадносін у дзядзьдэ. І тут варта звярнуць увагу на вельмі важны псіхалагічны закон — пастулат узаемнасці (ці сіметрыі адносін). Паводле яго, адносіны ў дзядзьдэ заўсёды імкнуча да ўзаемнасці. Прадсеі калектыву, калі вы сімпатыюеце пэўнаму чалавеку, ёсць вялікая верагоднасць таго, што ён адкажа вам тым жа. І амаль заўсёды гэты пастулат спрацоўвае, калі вы негатыўна ставіцеся да чалавека. Таму, каб заняць дастойнае месца ў новым калектыве, трэба першапачаткова «выпрэменьваць» станоўчыя эмоцыі, авансам паставіцца да кожнага калегі з сімпатыяй.

Аднак бываюць выпадкі, калі на сімпатыю чалавек адказвае негатывам... — Такое здараецца, але вельмі рэдка, бо гэта вядзе да парушэння сіметрыі. Іншая справа, што мы не заўсёды здагадаемся аб сапраўдных пачуццях да нас з боку навакольных. Увогуле, міжасобныя зносіны нагадаюць айсберг. Падводная частка, тое, што мы не бачым, — гэта самы пачуцці (негатыўныя ці пазітыўныя), «верхаўна» — паводзіны, праз якія мы праяўляем свае адносіны. Можна казаць пра 4 тыпы кантактавання. У першым і другім выпадках і верхавіна, і падводная частка айсберга сіметрычны (плюс-плюс, ці мінус-мінус). Чалавек шыра праяўляе свае эмоцыі: станоўчыя ці адмоўныя. Апошні тып кантактавання вельмі дрэнны для кіраўніка. Начальнік не павінен адкрыта выказваць негатыўнае стаўленне да падначаленых. Гэта абавязкова адаб'ецца на вытворчых паказчыках — і не лепшым чынам. Трэці тып кантактавання — калі чалавек на самай справе ставіцца да некага добра, а ў вадоніжках праяўляе негатыў. Прычыны тут дзве: альбо чалавек дзеі на гэта свядома, бо ўпэўнены, што трэба быць строгім, альбо проста не ўмее правільна выказаць сваю прыхільнасць. У адным з фільмаў Шушына ёсць цікавы эпізод. «Зэка» выпускаюць на волю. Ён ідзе па дароце, свеціць сонейка. У кішні ў яго цукеркі-падушкі. На сустрэчу трапляецца хлопчык. «Зэк» глядзіць яго па галоўцы, частуе цукеркай і ласкава пытаецца: «Балдзее, падат?» Тут мы бачым поўную камунікатывную неадукаванасць, які вынік адсутнасці псіхалагічнай культуры.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

Свой сярод сваіх — Мы так падрабязна спыніліся на дзядзьдэ, таму што з іх складзецца псіхалагічны малюнак любога калектыву, — працягвае Якаў Львовіч, — аднак у большасці выпадкаў ён не абмяжоўваецца двума чалавекамі: станоўчыя ці адмоўныя. Апошні тып кантактавання вельмі дрэнны для кіраўніка. Начальнік не павінен адкрыта выказваць негатыўнае стаўленне да падначаленых. Гэта абавязкова адаб'ецца на вытворчых паказчыках — і не лепшым чынам. Трэці тып кантактавання — калі чалавек на самай справе ставіцца да некага добра, а ў вадоніжках праяўляе негатыў. Прычыны тут дзве: альбо чалавек дзеі на гэта свядома, бо ўпэўнены, што трэба быць строгім, альбо проста не ўмее правільна выказаць сваю прыхільнасць. У адным з фільмаў Шушына ёсць цікавы эпізод. «Зэка» выпускаюць на волю. Ён ідзе па дароце, свеціць сонейка. У кішні ў яго цукеркі-падушкі. На сустрэчу трапляецца хлопчык. «Зэк» глядзіць яго па галоўцы, частуе цукеркай і ласкава пытаецца: «Балдзее, падат?» Тут мы бачым поўную камунікатывную неадукаванасць, які вынік адсутнасці псіхалагічнай культуры.

Каб заняць дастойнае месца ў новым калектыве, трэба першапачаткова «выпрэменьваць» станоўчыя эмоцыі, авансам паставіцца да кожнага калегі з сімпатыяй.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

Анатомія калектыву

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна праяўляць свае пачуцці? — У першым выпадку (калі гаворка ідзе пра напусковую строгасць), трэба перабудаваць псіхалагічны ўстаноўку, у другім — гэта тып камунікатывнай трэнінгі. Пра та справа псіхолога, які павінен быць у кожным пастаянным калектыве. Мы не ўздгадалі яшчэ чвэрць тып кантактавання, калі негатыўнае стаўленне маскіруюцца знешнім праяўленнем добразычлівасці... У народзе яго называюць красвадушнасцю.

А я дапамагчы такім людзям навуцціца правільна